

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

2020. gada 17. – 23. februāris

Nr. 7 (1665)

Lasiet tīmeklī
www.brivalatvija.lv

LATVIJAS un ZVIEDRIJAS vēsturiskās saites

Latvijas vēstnieks Zviedrijā Margers Krams un Zviedrijas Ārlietu ministrijas valsts sekretārs Roberts Rīdbergs (*Robert Rydberg*) vēstniecības telpās atklāja goda plāksni ar 1921. gada 4. februāra Zviedrijas karaļa Gustava V un valdības protokollēmumu atzīt Latvijas valsti *de iure*.

Zviedrijas konsuls Rīgā Ernsts Holmgrēns savukārt 1921. gada

5. februārī darīja zināmu Zviedrijas lēmumu par atzīšanu *de iure* Latvijas ārlietu ministram Zigfrīdam Annai Meierovicam.

Uz Zviedrijas vēstniecības Rīgā sētas (A. Pumpura ielā 8) aplūkojama izstāde, kas veltīta Zviedrijas un Latvijas diplomātisko attiecību simtajai gadadienai. Latvijas Universitātes Akadēmiskā bibliotēka un Zviedrijas vēstniecība izveidojusi izstādi “2021. gads – jubileju gads”. Katrs plāksnis veltīts kādam īpašam laika periodam abu valstu kopīgajā vēsturē.

Latviešu hipija gaitas pasaulē

2. lpp.

Jānis Streičs par Covid histēriju

6. lpp.

Labā prognoze – jūnijs!

7. lpp.

Latvijas atzinība Veltai Sņikerei

2021. gada 9. februārī ar Latvijas vēstniecības Apvienotajā Karalistē starpniecību kultūras ministra Naura Puntuļa vārdā dzejniece un tulkotāja Velta Sņikere saņēma Ministru kabineta Atzinības rakstu “par ieguldījumu Latvijas neatkarības idejas uzturēšanā un iedzīvināšanā latviešu trimdas sabiedrībā un izcilu sniegumu Latvijas literatūrā”. Tāpat Sņikeres kundzi sasniedza kultūras ministra vēstule ar sveicieniem simt gadu jubilejā un pateicību par dzejnieces devumu Latvijas kultūrā, kā arī dāvana – latviešu etnogrāfiskā sakta.

Iepriekš vēstīts, ka decembrī Latvijas vēstniece Apvienotajā Karalistē Ivita Burmistre pasniedza Veltai Sņikerei Valsts prezidenta Egila Levita Cildinājuma rakstu un nodeva sirsnīgus apsvēikumus jubilejā.

Triju Zvaigžņu ordeņa virsniece un daudzu atzinību ieguvēja visu mūžu bijusi pilsoniski aktīva, iestājoties par Latvijas neatkarības atjaunošanu, kā arī mūžu veltījusi dzejai, dejas mākslai un jogai. 2020. gada decembrī Velta Sņikere svinēja apaļo 100 gadu jubileju.

Velta Sņikere pasaulē nākusi 1920. gada 25. decembrī Veļikije Lukos kā Pirmā pasaules kara

Velta Sņikere
dzejniece un tulkotāja

bēgļu bērns. Uzaugusi neatkarīgajā Latvijā, studējusi filozofiju un vēsturi Latvijas Universitātē. Otrā pasaules kara beigās kā politiskais bēglis devusies prom no okupētās Latvijas un lielāko mūža daļu pavadījusi Londonā. Velta Sņikere kļuva par jogas skolotāju un dzejniecei, kas nevainojami pārvalda divas valodas un savus dzejoļus vienlīdz izcili raksta gan angļiski, gan dzimtajā valodā.

Velta Sņikere aktīvi darbojusies Britu līgā Eiropas brīvībai, kā arī ilgus gadus bijusi Latvijas PEN kluba Londonas nodaļas prezidente. Jāatzīmē, ka Velta

Sņikere t.s. aukstā kara laikā PEN starptautiskajos kongresos Lielbritānijā ieradās latviešu tautas tērpā, lai atgādinātu par padomju varas okupēto Latviju, un 1972. gadā laikrakstā *Latvija* publicēja rakstu, smalki analizējot komūnisma daudzās sejas un draudus ne tikai Latvijas, bet visas pasaules mērogā, uzsverot ka mūsu nācijas iekšējais ienaidnieks ir sentimentalitāte, jūtu un jēdzienu sajukums, kā arī savstarpējās tolerances trūkums, savukārt nācijas spēks un iekšējie sabiedrotie ir latviskums un cilvēcīgums, savas tautas un savas zemes mīlestība.

Veltas Sņikeres literārais devums ir unikāls, jo tas ne tikai caur valodu, bet arī ar jogas tradīcijā balstītu kustību – mudrām, ko dzejniece savieno ar dzejas lasījumu, – tiecas atklāt pasaules, cilvēka un dabas dziļāko metafizisko nozīmi. V. Sņikeres dzejā apvienojas mūsdienīgums ar latviešu dainām raksturīgo lakonismu un mītisko redzējumu. Literatūrzinātnieki V. Sņikeres dzeju un to lasījumus nereti salīdzinājuši ar buramvārdiem – tie ne tikai nes vēstījumu, bet ļauj to piedzīvot te un tagad.

1961. gadā Čikāgā Veltai Sņikerei iznāca dzejoļu krājums “Nemitas minamais”, 1967. gadā Kopenhāgenā – dzejas grāmata “Piesaukšana”. Veltas Sņikeres dzejas grāmatas iznākušas arī angļu valodā – “No Such Place Lasts Summerlong” (ar Andreju Eglīti) Londonā, 1974. “Smile of the Unknown” Ņujorkā, 1979. “Husks” Parīzē. V. Sņikere angļu valodā atdzejojusi Andreja Eglīša, Zinaīdas Lazdas, Vizmas Beļševicas un citu latviešu autoru dzeju, kā arī latviešu dainas.

Latvijas lasītājiem padomju gados Sņikeres dzejoļi lielākoties bija nezināmi, jo Velta Sņikere bija iekļauta aizliegto autoru sarakstos.

Sallija Benfelde stāsta par Baltkrieviju

7. lpp.

LaPa mūzeja aktuālītātes

10. un 11. lpp.

BL sports

12. lpp.

9 770934 167501 8 07

TAIRA
ZOLDNERE

Sarkanais padomju vējš un latvieša gaŗie mati

Alfrēda Stinkula grāmata “Mati sarkanā vējā” apgādā “Lauska” iznākusi 2020. gada pavasarī, un autors to nodēvējis par “patiesu teiksmu”. Rīgas hipijs, slaists, trakomājas pacients, cietumnieks, brīvdomātājs, dzejnieks, grāmat-sējējs, fotogrāfs, lauku māju atjaunotājs – grāmata aptver laika posmu autora dzīvē padomju okupētajā Latvijā no 20. gadsimta sešdesmito gadu vidus līdz 1986. gadam, kad politiskās vājšanas dēļ Alfrēds Stinkuls izceļo uz Zviedriju, vēlāk uz ASV. Kopš 2017. gada A. Stinkuls atkal dzīvo Latvijā. 1977. gadā pagrīdes izdevumā publicēta A. Stinkula dzejoļu krājums “Sapņi un pārdomas”, 1988. gadā Zviedrijā publicēta grāmata “Īkšķojot pa Latviju”.

ASV latviešu sabiedrībā Alfrēdu Stinkulu pazīstam kā Losandželosas mākslas galerijas “Baltic Crossroads” vienu no dibinātājiem un īpašniekiem. Bieži vien varējam sastapt Alfrēdu baltiešu Ziemsvētku un Amerikas latviešu Dziesmu svētku bagātīgajos mākslas priekšmetu tirdziņos ar latviešu, lietuviešu un igauņu rotām, mākslas priekšmetiem un mūzikas diskusiem.

Pateicoties Ziemeļkalifornijas “Grāmatu draugu” kluba ierosmei, notika virtuāla tikšanās ar autoru Alfrēdu Stinkulu, kas pulcēja neparasti kuplu grāmatas “Mati sarkanā vējā” lasītāju loku. Tikšanos vadīja grāmatu kluba dalībnieces Sallija Filitsa un Māra Linde.

Sallija Filitsa sarunas sākumā piebilst, kaut arī grāmata nodēvēta par “patiesu teiksmu”, tomēr tā ir īsta laikmeta liecība, liecinājums par patiesiem notikumiem, par reāliem cilvēkiem, kas bijuši autora draugu un paziņu, kā arī vajātāju vidū. Māra Linde: “Alfrēds nekad nav bijis tāds, kas paklusē, pakāpjas solīti maliņā. Ja viņam ir bijuši savi uzskati, tad viņš ir arī dzīvojis tiem atbilstoši, un vienmēr tas padomju sistēmai bija neērti. Tāpēc Alfrēds savulaik ir kārtīgi dabūjis *pa mizu* dažādos veidos.”

Sallija Filitsa: “Tu raksti, ka dzīvojot Padomju Latvijā, nekādā

trīsdesmit gadiem, lai pēc iespējas nekļūdotis un būtu godīgs,” saka Alfrēds.

Pirmais grāmatas uzmetums bijis gatavs jau ap 1990. gadu, bet, tehnoloģijām mainoties, viss datorā uzrakstītais gājis zudumā. Ap 2000. gadu A. Stinkuls sadarbibā, ar apgādu “Lauska” nolēmis turpināt darbu pie savām piezīmēm, un tā tapusi grāmata “Mati sarkanā vējā”.

Grāmatā bagātīgs fotoattēlu klāsts – patiesi varam just septiņdesmito gadu Latvijas “puķu bērnu” sadzīves gaisotni. Par fotogrāfijām A. Stinkulam ir savs

mazliet ironiski, šo grāmatu lasām laikā, kad atkal mūsu brīvības ir ierobežotas pandēmijas dēļ. Četrdesmitgadniekiem lielākoties nav īsta priekšstata par dzīvi padomju laikā, dzīvi nebrīvībā tagad grūti iedomāties.

“Ja mēs *ejam atpakaļ* uz tiem baisajiem laikiem, tad liela daļa cilvēku vienkārši dzīvoja no dienas dienā un centās tālāk par savām ikdienas rūpēm vispār neskatīties... savukārt mūsu mazbērni dzīvo “podziņu pasaulē”. Tomēr, ja viņus varētu “ievilināt”, lai paņem grāmatu un palasa, varbūt viņiem rastos gribēšana

jautājums par to, ka cilvēkus daudzija, bāza “kurķi”, lika trakomājā... tā tas ir.”

Grāmatā daudz rūgtuma par nevēlamo padomju ikdienu, bezcerīgo darba sadzīvi. Alfrēds pabijis gan apcietinājumā Centrālciemā, gan trako mājā, gan piedzīvojis vairākkārtīgas kratīšanas savās un savu draugu mājās, neskaitāmas nopratināšanas padomju milicijā, mājās bēniņos atklājis noklausīšanās ierīces un vienmēr, vienmēr ticis novērots.

Tomēr ir bijuši arī gaiši brīži. Rīgas “hipiji un slaisti” salikuši kopā trūcīgos līdzekļus, nopirkuši lauku mājas “Mežuplejas” Skujenes pagastā. Tur svinēti gan Jāņi, gan Ziemsvētki, brūvēts alus un cepta maize.

“Lauki palīdzēja palikt cilvēkam, nepazaudēt to pēdējo... redzēt, ka ir labas lietas, kuŗas tu pats vari darīt un padarīt krāšņāku mūsu pelēko ikdienu,” tā Alfrēds par lauku dzīvi.

Pamazām caur radiem, draugiem, paziņām Alfrēds Stinkuls sācis meklēt ceļu uz Rietumiem: “Kad tevi ieliek cietumā un ar varu nogriež matus, tad tu sāc domāt, kā no šīs miskastes tikt ārā.” Vispirms Alfrēdam izdevies rast kontaktus ar Rietumos dzīvojošajiem latviešiem, un pat nopublicēt Kanadas presē savus dzejoļus – ar draudzenes Ingūnas Galviņas tēvoča Anšlava Eglīša atbalstu.

Grāmatā un arī sadzīvē Alfrēds Stinkuls cieši turas pie latviskā “paldievs”, ko lieto “paldies” vietā. Kāpēc? Atbilde ir vienkārša: “Paldīzi Dievs!” Agrāk latvieši tā viens otru uzrunājuši ne tikai pateicoties, bet arī sasveicinoties. Tāpat grāmatā visi mēnešu nosaukumi lietoti atbilstoši senajiem, latviskajiem vārdiem: janvāris – sala mēnesis, tālāk atbilstoši sveču, sērsmu, sulu, lapu, ziedu, liepu, rudzu, viršu, veļu, salnu un vilku mēneši. “Vecie mēnešu nosaukumi patiesībā ir ļoti vienkārši un ļoti gudri. Paskaties dabas norisēs – tās pilnīgi atbilst mēnešu nosaukumiem,” saka Alfrēds. Viņš piebilst, ka strādājot pie grāmatas “Mati sarkanā vējā”, it īpaši centies, lai viņa latviešu valoda būtu tīra, padomju laika slāvskumu un citu svešvārdu nepiesārņota. Tāpat, lai autentiskāk lietotu latviešu valodu, autors sekojis Jāņa Endzelīna gramatikai.

Sarunas noslēgumā jautājām, vai būs arī nākamā grāmata par Alfrēda dzīvi? Alfrēds atzīst, ka viņam bieži jautā, kas bija tālāk – pēc tam, kad viņš izbrauca uz Zviedriju: “Es te palēnām *knibinos* un mēģinu atjaunot atmiņas par to, kas bija pēc tam. Vēl neko nesolu, bet – varbūt.”

Garī mati Alfrēdam Stinkulam iesākumā ir pusaudža brīvības simbols pelēcīgajos padomju sistēmas rāmjos, bet vēlāk pārtop par latviskās identitātes, apzinātas morālās izvēles un nesamierināšanās simbolu. Garus matus Alfrēds Stinkuls nēsā visu mūžu: “Garī mati ir brīvības izpausme. Tas ir forši, ka vējš patiesībai. Filmā netiek apskatīts

Alfrēds Stinkuls ar “Baltic Crossroads” mākslas darinājumiem // Publicitātes foto

dzīves jēgu nebija iespējams redzēt. Tomēr tu vāci un krāji šīs piezīmes, šīs “lapeles” par savu dzīvi. Vai bija cerība, ka varbūt, tomēr, kaut kad tas noderēs?”

Alfrēds Stinkuls: “... gadi iet uz priekšu, un visādas norises un piedzīvojumi it kā aiziet miglā”. Tā soli pa solim tapušas Alfrēda piezīmes par dzīvi jaunības gados padomju okupētajā Latvijā. Par pamatu kalpojušas Alfrēda paša rakstītās dienasgrāmatas, kā arī čekistu izdotās aizturēšanu un apsūdzību “lapeles”, kur var redzēt konkrētus vārdus un laikus. “Tas palīdz atjaunot atmiņas pat pēc

stāsts: “Tie ir mani, manu draugu un paziņu fotoattēli, kas palīdz saprast, kas tajos laikos notika. Man pašam tēvs uzdāvināja krievu kameru “Zorkij4”, kad man bija četrpadsmit gadu, bet tas bija smags un neērts aparāts, un nekāds prātvēders no manis toreiz neiznāca... Jau vēlāk R. Čanka no Zviedrijas man iedāvināja “Minolta”, un iznākums bija labāks. Tomēr arī fotografēt krievu laikos bija bīstami. Ja tu uzfotografē sagrautas baznīcas drupas, tad ir jādomā, kas šo filmiņu attīstīs...”

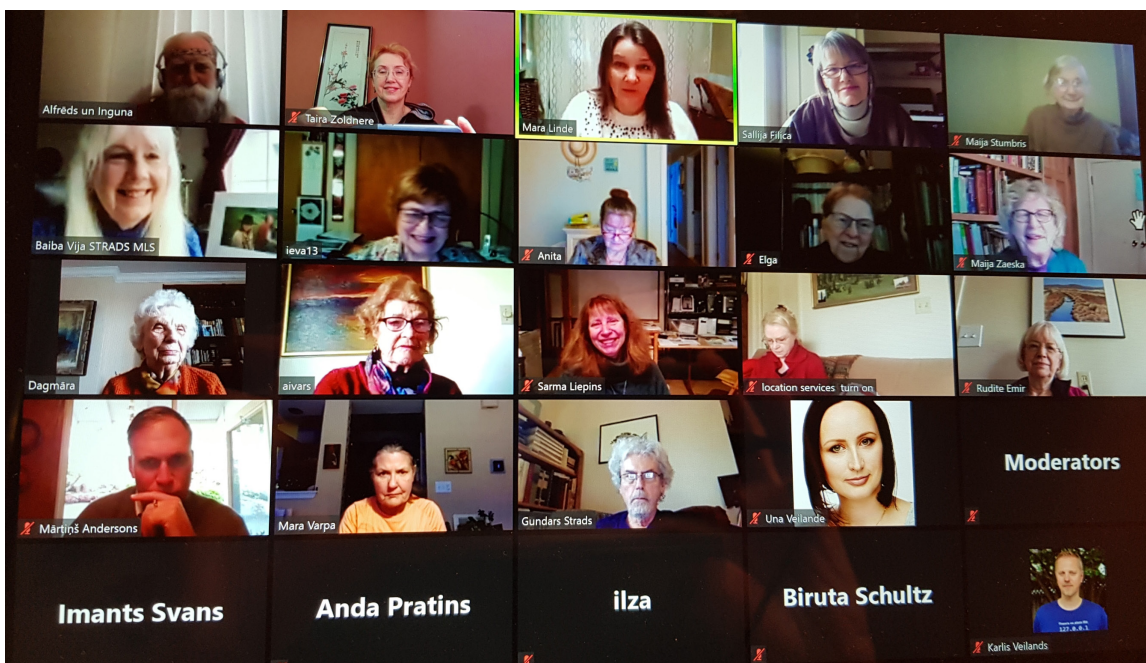
Grāmatā daudz runāts par ierobežojumiem, nebrīvībām, un,

uzzināt kaut ko, kas šodien ir pilnīgi svešs. Es neesmu nekāds vēsturnieks, es vienkārši stāstu par savu ikdienu, un varbūt tieši ikdiena ir tas, kas vienu otru lasītāju var *aizķert*”, saka Alfrēds.

Jautājām, kas bija tās rakstura īpašības, kas mudināja Alfrēdu pretoties padomju sistēmas spaidiem. “Vispirms – es jau neesmu nekāds varonis”, tā Alfrēds. “Bija pietiekami daudz brīžu, kad bija bailes, neziņa, kā rīkoties... bet, kad tu redzi, ka ļautiņus mica un moka, tu tam nevari piekrist. Arī mans tēvs cieta, vectēvs cieta, un tas joprojām izpaudās ikdienā – gan skolā, gan vēlāk. Tev bija tāds kā melnais traips, ka tu neesi *viņējais*. Nu, ja tu neesi *viņējais*, tad tu arī negribi, tu esi viņu ienaidnieks.”

Sarunas noslēgumā jautājām, vai būs arī nākamā grāmata par Alfrēda dzīvi? Alfrēds atzīst, ka viņam bieži jautā, kas bija tālāk – pēc tam, kad viņš izbrauca uz Zviedriju: “Es te palēnām *knibinos* un mēģinu atjaunot atmiņas par to, kas bija pēc tam. Vēl neko nesolu, bet – varbūt.”

Garī mati Alfrēdam Stinkulam iesākumā ir pusaudža brīvības simbols pelēcīgajos padomju sistēmas rāmjos, bet vēlāk pārtop par latviskās identitātes, apzinātas morālās izvēles un nesamierināšanās simbolu. Garus matus Alfrēds Stinkuls nēsā visu mūžu: “Garī mati ir brīvības izpausme. Tas ir forši, ka vējš patiesībai. Filmā netiek apskatīts

Virtuāla tikšanās ar Alfrēdu Stinkulu (augšējā rindā pirmais no kreisās) un grāmatas “Mati sarkanā vējā” lasītājiem // Foto: T. Zoldneres foto

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Valsts prezidents sarunā ar Lietuvas prezidentu: ES jāturpina vienota nostāja pret Krieviju un Baltkrieviju

Valsts prezidents Egils Levits 12. februārī, simboliskajā dienā, kad pirms 100 gadiem Latvija atzina Lietuvu *de iure*, tiešsaistē tikās ar Lietuvas prezidentu Gitanu Nausēdu. "Šie 100 gadi, kopš Latvija atzina Lietuvu *de iure*, ir vēl viens apliecinājums baltiešu solidaritātei no valstisko attiecību pirmsākumiem," uzsvēra Valsts prezidents.

G. Nausēda, izsakot gandarījumu par lieliskajām abu valstu attiecībām, atzīmēja, ka nesēnā sabiedriskajā aptaujā Lietuvas iedzīvotāji uzskata Latvijas kaimiņus kā pirmos, ar kuriem vēlas veidot ciešākas ārpolitiskās saites. "Tas liecina, ka mūsu vēsturiski ciešajām saitēm nākotnē vēl ir lielas izaugsmes iespējas," sacīja Lietuvas prezidents.

Pārrunājot Eiropas Savienībai (ES) aktuālos jautājumus, abi prezidenti bija vienprātīgi, ka ES jāturpina vienota nostāja, iestājoties pret Krievijas varas iestāžu prettiesisku Alekseja Naļņija apcietināšanu un vērsanos pret opozīciju, kā arī jāatbalsta Baltkrievijas tautas centieni panākt demokrātiju. Valsts prezidents arī atsaucās uz Latvijas lēmumu nepirkt elektroenerģiju no nedrošās Astravjecas atomelektrostācijas Baltkrievijā.

Tika apspriesta arī cīņa ar Covid-19 pandēmiju, tostarp vakcīnu piegādes un vakcinācijas organizācijas jautājumi.

Piešķirti Cildinājuma raksti Romānam Apsītim un Jurim Zvirgzdiņam

13. februārī Valsts prezidents Egils Levits piešķīris Cildinājuma rakstus profesoram Dr. iur. Romānam Apsītim un rakstniekam Jurim Zvirgzdiņam, sveicot abas personības nozīmīgajās jubilejās un godinot viņu profesionālo devumu.

Sveicot profesoru, bijušo tiesībsargu un bijušo Satversmes tiesas tiesnesi Dr. iur. Romānu

Romāns Apsītis un Juris Zvirgzdiņš

Apsīti 82 gadu jubilejā, Valsts prezidents Cildinājuma rakstā uzsver: "Jūs vienmēr esat bijis pienākuma cilvēks un visos amatos godprātīgi un pēc labākās sirdsapziņas esat kalpojis mūsu Latvijai un tās Satversmei. Mūsu sagatavotā Neatkarības deklarācija uz visiem laikiem Latvijas vēsturē skanēs Jūsu balsī, kā izskanēja toreiz, 1990. gada 4. maijā, Augstākās padomes sēdē. Sirdsnīgi pateicos Jums par nenovērtējamo ieguldījumu Latvijas neatkarības atjaunošanā, cildinā Jūsu prasmes un pieredzi taisnīguma un tiesiskās valsts nostiprināšanā un sveicu nozīmīgajā dzīves jubilejā!"

Piešķirot Valsts prezidenta Cildinājuma rakstu prozaikim, rakstniekam un bērnu grāmatu autoram Jurim Zvirgzdiņam 80 gadu jubilejā, E. Levits norāda: "Jūsu personības un radošās darbības pamatā vienmēr ir bijis intelekts, brīvdomība un oriģinalitāte. Šīs kvalitātes Jūs spējāt uzturēt spēkā arī padomju totalitārisma, dzīvojot ilgā piespiedu atrautībā no Rietumu kultūras un vienlaikus veidojot "nenocenzētās" jeb alternatīvās kultūras realitāti Latvijā. Cildinā Jūsu devumu latviešu mūsdienu literatūrā."

"Ar savu piemēru es gribu iedrošināt sabiedrību vakcinēties..."

11. februārī Paula Stradiņa Klīniskajā universitātes slimnīcā Valsts prezidents Egils Levits līdz ar bijušajiem Valsts prezidentiem, Ministru prezidentu, Saeimas priekšsēdes biedri, ārlietu ministru, Saeimas Ārlietu komisijas priekšsēdi tika vakcinēti ar Astra Zeneca vakcīnu.

Valsts prezidents pēc vakcinācijas medijiem uzsvēra, ka ir racionāls cilvēks un uzticas zinātnei un ekspertiem, un aicināja sabiedrību atsaukties vakcinācijai: "Ar savu piemēru es gribu iedrošināt to samērā lielo sabiedrības daļu, kas šaubās par vakcinēšanos. Es aicinu visus vakcinēties, lai mēs pēc iespējas ātrāk varētu atgriezties normālā dzīves ritmā – lai normāli ietu

uz darbu, lai bērni mācītos klātienē skolā, lai varētu apmeklēt kafējnīcas, teātrus. Es uzsveru – pēc iespējas ātrāk, un tas valstij ir ļoti stingrs, skaidrs uzdevums."

Līdzdalības platformai Manabals.lv piešķir Eiropas Pilsoņu balvu

Eiropas Parlamenta (EP) Eiropas Pilsoņu balvas komiteja paziņojusi 2020. gada balvas laureātus no visas Eiropas Savienības. No Latvijas balvu saņem līdzdalības platforma *Manabals.lv*, informēja EP preses sekretārs Latvijā. Žūrija projektu *Manabals* vērtē kā spēcīgu pilsonisko iniciatīvu, kas reprezentē Eiropas vērtības – tas sistematiski darbojas jau 10 gadus, veicinot sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā (no 53 iniciatīvām 32 kļuvas par likumiem), samazinot plausu ar lēmumu pieņēmējiem un nodrošinot demokrātiju. *Manabals* raksturota kā lielisks piemērs digitālo tehnoloģiju izmantošanai pilsoniskajiem mērķiem, turklāt tā ir pirmā līdzdalības platforma, kurā aktīvi iesaistās jaunatne.

Iniciatīvu portālā *Manabals.lv* uzsākta parakstu vākšana, lai latviešu valodas alfabētu papildinātu ar burtu, kas apzīmētu skaņu "uo". Iniciatīvas pārstāvis Roberts Ozoliņš Pauls pieteikumā raksta: "Ar šādu izmaiņu sabiedrībai tiks rasta skaidrība par vārdu pareizu izrunu. Gandrīz katram ir radies jautājums, kā izrunāt cilvēka vārdu vai uzvārdu vai kā izrunāt apdzīvotas vietas nosaukumu."

Top pieminēklis Gunāram Astram

Šoruden 90 gadu apert mūsu nacionālās pretošanās simbolam Gunāram Astram. Viņš nodziņvoja tikai 54 gadus, gandrīz 20 no tiem pavadot padomju imperijas cietumos. Astra mūžībā aizgāja 1988. gadā, viņa nāves patiesie iemesli joprojām ir neskaidri. Pagājušā gada nogalē Saeima nolēma piešķirt līdzekļus – 100 000 eiro – šāda piemiņkļa izveidošanai šogad, kad Astram apert 90. gadsākarta. Idejas virzītāji ir uzrunājuši tēlnieku Glebu Panteļejevu, kurš jau izveidojis piemiņkļa metu.

"Tā ir absolūti universāla vērtība, jo runa ir ne tikai par konkrēti Gunāra Astras dzīvi un viņa cīņu ar "milzi", jo tā bija cīņa ar "milzi", un viņš praktiski stājās viens pats pretī, to vajag arī saprast, ka viņš simbolizē tādu Dāvidu cīņu pret Goliātu, ja mēs runājam par vēsturiskām un reliģiskām paralēlēm," stāsta tēlnieks Glebs Panteļejevs. "Bet tā ir pietiekami universāla parādība, lai vienkārši atgādinātu cilvēkiem par to, ka ir piemēri, kad bailes tika pārvarētas."

Lai arī veltīts Gunāra Astras personībai, pieminēklis iecerēts kā simbolisks vispārīnājums, kas atklās, ka tieši gara spēks ir tas, kas maina arī fizisko pasauli. Pieminēkli veidos divi pamatelementi – vertikāle, kas simbolizē drosmīgu un nesalaužamu garu, un horizontāle, kas atspoguļo, kā ar tā spēku var paveikt reālus darbus.

Kur celsim koncertzāli?

36 vietas vairāk nekā 50 Rīgas adresēs – tik plašs ir Latvijas Arhitektu savienības (LAS) piedāvātais spektrs Nacionālās koncertzāles mājvietas izvēlei. Ļoti plašajā piedāvājumā iekļautas arī vietas, kas jau bijušas līdzšinējo diskusiju centrā, piemēram, Elizabetes iela 2, Kongresu nams, Raņķa dambis, Uzvaras parks, Balasta dambis, Kīpsala, Lucavsala, Citadele, Torņakalns, ar AB dambis un ar Šķeles ģimēni saistītais piedāvājums Andrejostā. Starp iepriekš izskanējušām ir arī novietne tagadējā Vidzemes tirgus vai Rūpniecības preču tirgus teritorijā, teritorija iepretim un pie Zinātņu akadēmijas vai Lačplēša ielā iepretim mākslas centram *Zuzeum* u. c. Starp jaunpienācējiem ir, piemēram, juridiskai personai piederoša zeme starp Dagmāras ielu, Nordeķu parku un Nordeķu muižu, arī – vairākām juridiskām personām piederošu zemes gabalu piedāvājums Dreilīņos, juridiskai personai piederoša zeme Ganību dambī 53. Arī – pašvaldības zeme Grāpju pussalā, pašvaldības zeme Kīpsalas plūdmalē, Kīšezers (valsts zeme Spruktes ielā 1), Spilve, Maskavas dārzs, pašvaldības zemes gabals Skanstes ielā, valstij piederošs zemes gabals Voleros, Bišu muiža u. c. LAS aicinājumam iesūtīt ierosmes par koncertzāles potenciālo atrašanās vietu atsaukušās 23 fiziskas personas, arī arhitektūras un mūzikas nozares profesionāļi, RTU arhitektūras studenti, kā arī trīs juridiskas personas.

"Arhitektu savienība piedāvā īstenot atlasē procesu, kas būtu skaidrs un saprotams, definējot noteikumus un atlasē kritērijus. Tā gaitā tiks apzināti un vērtēti visi pieteikumi, kā arī plānota komunikācija ar fokusa grupām un sabiedrību, nonākot pie konsolidēta viedokļa par optimālo koncertzāles būvniecības vietu," sacīja LAS prezidents Juris Poga.

Lietuvas ārlietu ministrs vizītē Latvijā

12. februārī darba vizītē Latvijā uzturējās Lietuvas ārlietu ministrs Gabriēļus Landsberģis.

Kopš stāšanās ministra amatā šī ir viņa pirmā vizīte Latvijā (*attēlā*).

Vizītes laikā tika atzīmēta 100. gadadiena, kopš Latvija atzina Lietuvas Republiku *de iure*. Ministri aplūkoja par godu šim notikumam izveidoto izstādi, kurā apskatāmi dokumenti par pirmajiem Latvijas un Lietuvas diplomātisko attiecību gadiem. 1921. gada 10. februārī Latvijas valdība pieņēma lēmumu atzīt Lietuvas Republikas neatkarību, paziņojot par to Lietuvai 16. februārī, šādi apsvēcot Lietuvu tās dibināšanas trešajā gadadienā. Latvijā bija pirmā valsts, kas atzina Lietuvu *de iure*. Tikšanās laikā E. Rinkēvičs un G. Landsberģis pārrunāja aktuālos divpusējos, reģionālās sadarbības un starptautisko attiecību jautājumus.

Par izvēles tiesībām vēlētajiem ārvalstīs

Konceptuāli atbalstot valdības sagatavotos Saeimas vēlēšanu likuma grozījumus, kas saistīti ar administratīvi teritoriālo reformu, Saeimas vairākums 11. februārī, nolēma no darba kārtības izslēgt citas izmaiņas šajā likumā, kuŗas parlamentā bija iesniegtas daudz agrāk. Šajā projektā ir aktualizēts diasporai svarīgais jautājums par iespēju Latvijas pilsoņiem ārvalstīs Saeimas vēlēšanās, balsojot pa pastu, izvēlēties, par kuŗa vēlēšanu apgabala kandidātiem balsot. Tagad balsstiesīgie ārzemēs var nodot savas balsis tikai par Rīgas vēlēšanu apgabala sarakstiem. Tam arī pieskaita vēlētajus ārvalstīs, nosakot ievēlamo deputātu skaitu katrā apgabalā. Konceptuāli atbalstītās izmaiņas Saeimas vēlēšanu likumā var uzskatīt par tehniskām, jo ar tām no likuma ir svītrotas "republikas pilsētas", kādu vairs nebūs, jo pēc reformas Latvijā lielās pilsētas sauks par valsts-pilsētām. Tāpat noteikts, kuŗi novadi būs katrā vēlēšanu apgabalā.

Samazināts sīkstulņa tvēriens ap naudas podu

Nacionālās apvienības priekšlikums izmaksāt ģimēnēm ar bērniem 500 eiro pabalstu par katru bērnu un vēl papildu pabalstus īpašās situācijās – bērniem ar invaliditāti, daudz bērnu ģimēnēm un bērniem līdz 24 gadiem, kas ir apgādībā un mācās, izraisījis, kā minēts plašsaziņas līdzekļos, īstas ciešanas galvenajam valdības sīkstulim – Finanču ministrijai.

Finanču ministrs Jānis Reirs saka, ka pabalstiem kopā vajadzīgi 193 miljoni eiro. Ideja nesot nemaz tik laba, jo pabalsti nonākot pie tiem, kuŗiem to nemaz nevajagot. Lietderīgāk būtu atrast nevis vienreizēju pabalstu 500 eiro apmērā šai kategorijai, bet ikmēneša atbalstu konkrētām grupām, kuŗām jāpalīdz. Varētu būt arī runa par ikmēneša pabalstu vecākiem, kuŗi saņem dikstāves pabalstu.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Varētu šķist, ka sīkstulība pret ģimenēm ar bērniem ir labi pamatota un argumentēta, bet ar dažādām valdības atbalsta programmām ir viena nelaime – tās ir neefektīvas. Vispirms valdība ilgi strīdas, kā tad šai programmai vajadzētu izskatīties, tad uztaisa kādu papīru, un tad J. Reira vadītā Finanču ministrija izdomā tādas kritērijus, ka reāli saņemt naudu var labi, ja katrs piektais. Pierādījums tam ir šobrīd izmantota, t. i. izmaksāta tikai apmēram piektdaļa no budžetā rezervētajiem līdzekļiem dikstāves pabalstiem, tikai apmēram desmitā daļa no algu subsīdiju pabalstiem un nepilna ceturtdaļa no apgrozāmo līdzekļu pabalstiem uzņēmumiem.

15. februārī koalīcija atbalstīja priekšlikumu izmaksāt ģimenēm pabalstu 500 eiro apmērā par katru bērnu. Pēc vienošanās valdības vadītājs Krišjānis Kariņš sacīja: “Mēs vienbalsīgi lēmām, ka virzīsim valdībā jautājumu, kas paredz piešķirt vienreizēju pabalstu par katru apgādībā esošu bērnu. Mēs izprotam, cik grūti Covid-19 apstākļos ir ģimenēm ar bērniem. Šis ir konkrēts lēmums, lai parādītu, ka tie nav tikai vārdi.”

Savukārt NA līderis Raivis Dzintars piebilda: “500 eiro pabalsts nav tikai praktisks atbalsts ģimenēm, tā ir arī morāla kompensācija par to, kas šajā laika posmā ģimenēm bija un ir jāizcieš.”

Demogrāfs: Covid-19 krīzes pabalsts par bērniem ir pareizs
Koalīcijas vienošanās par 500 eiro Covid-19 pabalstu ģimenēm par katru bērnu ir ļoti labs, intervijā Latvijas Radio vērtēja demogrāfs Ilmārs Mežs.

Vienlaikus viņš mudināja pievērst uzmanību ģimenēm, kur kāds no vecākiem ir ar invaliditāti, un vientuļajiem vecākiem. “Tas [vienreizējais pabalsts] ļoti daudzām ģimenēm dos iespēju nomaksāt uzkrātus komūnālo maksājumu parādes, atdot parādes. Tas dos iespēju varbūt kaut kādu kvalitatīvāku ēdienu nopirkt, varbūt izbraukt paslēpot, varbūt kādiem iegādāties elektroniskās ierīces attālinātām mācībām. Tās ir ārkārtīgi svarīgas,” sacīja Mežs. Viņš arī pauda pārliecību, ka pabalstam valsts atvēlētā nauda atgriezīsies ekonomikā caur pievienotās vērtības nodokli.

Noslēdzies Latvijas atbalsta projekts Sirijas sievietēm

Vardarbības izraisītās humānās krīzes risināšanai Ārlietu ministrija sadarbībā ar starptautisko nevalstisko organizāciju

“Un Ponte Per” (Tilts uz) īstenojusi palīdzības projektu Ziemeļsīrijas Rakas reģiona sievietēm un meitenēm.

Atbalsts tika sniegts vardarbības riskiem pakļautajām sievietēm un meitenēm vietās, kur šādi riski ir visaugstākie un atbalsta nepieciešamība visakūtākā. Palīdzības saņēmējas uzturas gan iekšēji pārvietoto personu nometnēs Idlib Alhadra, Hajālā un Alansārā (Idleb Al-Khadraa, Khayala, Al-Ansar), gan pastāvīgajās Rakas reģiona apdzīvotajās vietās.

Par Dziesmu svētku procesa nepārtrauktību

Valsts prezidents Egils Levits tiešsaistē tikās ar kultūras ministru Nauri Puntuli, pārrunājot valsts un pašvaldību atbildības noteikšanu vienotas kultūrtelpas veidošanā, valsts atbalstu kultūras nozares nevalstiskajām organizācijām, kā arī sabiedriskā medija atbildīgo lomu, nodrošinot viedokļu daudzveidību. Abas puses pārrunāja Dziesmu svētku biedrības un Latvijas koŗu aprinķu virsdiriģentu vēstuli, kurā paustas bažas par pašvaldību gatavību un spēju turpināt nodrošināt Dziesmu svētku daļiņnieku kopu vadītāju atalgojumu un tādējādi garantēt arī Dziesmu svētku procesa nepārtrauktību. Valsts prezidents augstu novērtēja cilvēku plašo līdzdalību svētku tapšanas procesā, kur vienlīdz svarīga ir pati gatavošanās un svētki kā milzīga ieguldītā darba kulminācija. Tika apspriesta iespēja panākt līdzsvaru starp valsts un pašvaldību turpmāko atbildību Dziesmu svētku procesa nodrošināšanā.

Latvijā izstrādā ķīmisko vielu sintēzes metodi

Jaunu ķīmisko vielu sintēzes metožu izstrāde ir ļoti nepieciešama medicīnas un citu ar ķīmiju saistītu nozaru attīstībai. Mūsdienās arvien vairāk tiek domāts, lai šādas metodes būtu resursu mazietilpīgākas, videi draudzīgākas un arī lētākas. Tieši šāda jauna metode, kas nākotnē varētu ļaut ātrāk un lētāk saražot, piemēram, medikamentus, izstrādāta Latvijas Organiskās sintēzes institūtā zinātnieces Lienas Grigorjevas vadībā.

Nacionālo bruņoto spēku kaŗavīri mācībās

Nacionālo bruņoto spēku kaŗavīri piedalījās zemledus iegremdēšanās kursā Alūksnē.

Kursa mērķis – teorētiskās un praktiskās apmācības, piedaloties un plānojot ūdenslidēju darbu veikšanu zem ledus.

Bruņoto spēku Instruktoru skolā noritēja Jaunākā instruktora kursa iestājpārbaudījumi

Iestājpārbaudījumos kaŗavīri apliecināja savas teorētiskās zināšanas un praktiskās iemaņas darbībā ar ieročiem, kā arī kārtoja fiziskās sagatavotības testus.

Balvu “Zelta mikrofons” par mūža ieguldījumu

Latvijas mūzikas attīstībā saņems bērnu vokālā studija “Knīpas un knauķi”, kas šogad svin savu 50 gadu jubileju. Kā aģentūru LETA informēja “Zelta mikrofons” pārstāve Ilze Pleša, korīģente un dziedāšanas skolotāja Irēne Veinberga izveidoja bērnu vokālo studiju Rīgas Skolotāju namā 1971. gadā.

Pleša norādīja, ka 50 gadu darbības laikā studijā dziedāprasmī apguvuši vairāki tūkstoši bērnu, nodziedāti simtiem koncertu Latvijā un ārvalstīs, ieskaņoti un izdoti vairāk nekā 30 dziesmu albumi, gūti panākumi konkursos. Par ieguldījumu Latvijas mūzikas industrijā 50 gadu garumā bērnu vokālā studija “Knīpas un knauķi” 16. martā saņems balvu “Zelta mikrofons 2021”.

Eiropas kultūras galvaspilsētas konkursā

Gatavību veidot ar Jūrmalu kopīgu pieteikumu konkursam “Eiropas kultūras galvaspilsēta 2027” apstiprinājušas sešas Kurzemes reģiona pašvaldības, informēja Jūrmalas pilsētas domes pārstāve. Pievienojoties Jūrmalai daudzveidīgas kultūras programmas piedāvājuma izstrādē un īstenošanā, apstiprinājušas Tukuma, Talsu, Kandavas, Dundagas, Jaunpils un Engures novada pašvaldības.

Jaņa Rozentāla Mākslas skolai top jauna ēka

Februāra otrajā pusē viena no četrām Nacionālās mākslu vidusskolas mācību iestādēm – Jaņa Rozentāla mākslas skola – svinēs 75. jubileju. Kā atzina skolas vadītājs Jānis Dukāts – dzimšanas dienā nevar būt labākas dāvanas par būvniecības procesā esošo skolas ēku Slokas ielā (attēlā).

VĒSTNIECĪBU ZIŅAS

ĶĪNA. 9. februārī Latvijas Republikas vēstniece Ķīnas Tautas Republikā Maija Manika un Ķīnas Tautas Republikas Kultūras un tūrisma ministra vietnieks Džangs Sju (Zhang Xu) parakstīja Latvijas Republikas un Ķīnas Tautas Republikas Kultūras apmaiņas programmu 2021. – 2025. gadam (attēlā).

Šī programma paredz veicināt un atbalstīt informācijas un personu apmaiņu mūzikas, mūzeju un kultūras mantojuma aizsardzības, vizuālās mākslas, teātra, literatūras, grāmatniecības, nemateriālā kultūras mantojuma un arhīvu jomā. Tāpat paredzēta abu valstu mākslinieku daļība teātra, mūzikas, dejas, mākslas festivālos un citos starptautiskos mākslas forumos, kas noris otrā valstī.

IRĀNA. Apsimts gadi, kopš Irāna 1921. gada 10. februārī atzina Latvijas valsti *de iure*. Par godu šim notikumam pie Latvijas Ārlietu ministrijas ēkas tika pacelts Irānas karogs. 1929. gada 15. janvārī Rīgā abas valstis parakstīja Draudzības līgumu, ar kuru tika nodibinātas diplomātiskās attiecības. Irāna bija to valstu vidū, kas neatzina Latvijas inkorporāciju PSRS sastāvā.

Pārbūves darbi Slokas ielā 52b

Tajā jau pēc gada tiks iekārtotas skolas darbnīcas un studijas, ļaujot topošajiem māksliniekiem apgūt zināšanas mūsdienīgā vidē.

LU absolvē pirmais korejietis
Žurnāls IR ziņo par pirmo korejieti, kas absolvējis Latvijas Universitāti. Lai iegūtu diplomu starptautiskajā ekonomikā un komercdiplomātijā, veiksmīgi bakalaura darbu par iespējām attīstīt etno un ekoturismu Latvijā aizstāvējis korejietis Hvidžē Ims (Hvije Im).

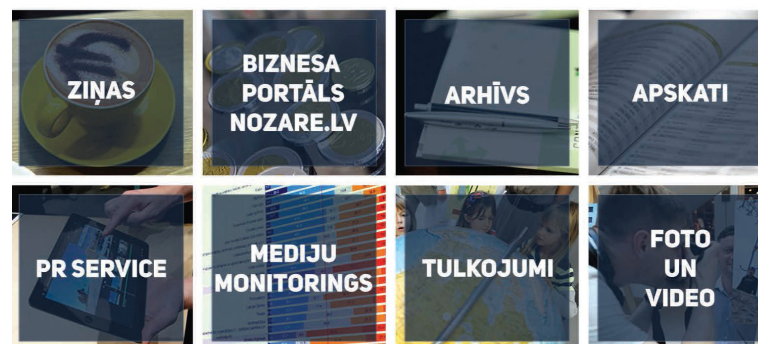

Jaunais puisis no Dienvidkorejas Rīgā ieradās pirms pieciem gadiem. Tikko absolvējis vidusskolu ASV, viņš nodevās ceļošanai un savā galamērķu sarakstā iekļāva arī Baltiju. Studiju laikā Hvidžē TV veidojis raidījumus par Latviju Korejas televīzijai. Šobrīd Hvidžē jau iestāties LU maģistrantūrā.

Ziņas īsumā

- Covid-19 izplatības mazināšanai noteiktie ierobežojumi Latvijā nebūtu jāmazina vēl divas nedēļas, jo saslimstība arvien ir augsta. To intervijā Latvijas Radio atzina veselības ministrs Daniels Pavļuts (Attīstībai/Par!).
- Uzņēmumu reģistrā reģistrēta jauna bijušās partijas KPV LV valde un jauns partijas nosaukums – **Par cilvēcīgu Latviju**. Jaunajā valdē ir arī labklājības ministre Ramona Petraviča un KPV LV Saeimas frakcijas priekšsēdis Māris Možvillo.
- Telekomunikāciju uzņēmums **Tet pārtraucis piecu Krievijas TV kanālu – PBK.NTV, Mir, Ren, TV Baltija, Kinokomedija un Kinomiks** – retranslāciju. Tos aizvieto ar citiem.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502

LETA
nacionālā informācijas aģentūra

marketing@leta.lv
+371 – 672 225 09
www.leta.lv

JURIS
LORENCIS

Šī gada 11. februārī ietekmīgais Vācijas žurnāls *Der Spiegel* publicēja kādas socioloģiskās aptaujas rezultātus. Pētījumā, ko bija veicis pats medijs laikā no 9. līdz 11. februārim, 5000 Vācijas iedzīvotāji atbildēja uz jautājumu “Vai Eiropas Savienības rīcība *Covid-19* vakcīnu sagādē uzlaboja vai pasliktināja tās tēlu?” Lūk, saņemtas atbildes: “nezinu – 1%”, “stipri uzlaboja – 3%”, “visdrīzāk uzlaboja – 3%”, “neko nemainīja – 29%”, “drīzāk pasliktināja – 22%”, “viennozīmīgi pasliktināja – 42%”. Vēl sliktāk veicies Eiropas Komisijas prezidentei vācietei Ursulai fon der Leienai. Viņas rīcību “viennozīmīgi negatīvi” vērtē 50% aptaujāto, “drīzāk slikti” – 18%. Pats žurnāls notiekošo raksturo kā “drāmatisku uzticības zaudējumu”. Diemžēl Eiropa un ASV bija un joprojām paliek *Covid-19* pandēmijas visvairāk skartie pasaules reģioni. Tieši šeit vērojama visaugstākā saslimstība un, neraugoties uz augsto medicīnas līmeni, arī mirstība. Paradoksāli, bet viens no skaidrojumiem šai parādībai ir Rietumu pasaules augstais dzīves standarts, ka tieši bagātākajās valstīs dzīvojot daudz senioru, cilvēku jau gados ar veselības problēmām. Turklāt liela daļa no vi-

ņiem esot koncentrēti veco ļaužu aprūpes iestādēs, kas palielina inficēšanās iespēju.

Protams, tā ir tikai aizbildināšanās. Tagad, kad beidzot pieejamas vakcīnas, pandēmijas tuneļa galā parādījusies ilgi gaidītā gaisma. Diemžēl vakcinācijas tempu ziņā Eiropas Savienības valstis atpaliek no pārējās pasaules. Līderi patlaban ir Izraēla, Seišelu salas, Apvienotie Arābu Emirāti, Apvienotā Karaliste, ASV, Bahreina, Serbija, Čīle. No lielajām valstīm vislabāk veicas Apvienotajai Karalistei un ASV. Bet kas tad sarūpēja šīs vakcīnas? Izsmietā un nīstā prezidenta Trampa administrācija! “Breksita” dēļ kritizētā britu premjera Borisa Džonsona valdība! Viens no vakcinēšanās līderiem ir Serbija, ko snobiskā Eiropa uzskata par atpalikušu, nabadzīgu un “neizdevušos” valsti. Tikmēr medijs rāda skatus no Serbijas galvaspilsētas Belgradas, kur kādā izstāžu zālē dienā vakcinē 4000 cilvēkus. 15. februārī no septiņiem miljoniem Serbijas iedzīvotāju vismaz vienu poti jau bija saņēmuši 12% (Latvijā – tikai 1, 1%).

Viss sagriezies kājām gaisā! Izskatās, ka vakcīnu sagādē ES valstis pārāk paļāvās uz Briseli, uz Eiropas Komisiju, kuŗai pie-

trūcis koordinācijas un izlēmības. Iespējams, cerības un solījumi bijuši lielāki nekā Eiropas farmācijas industrijas reālās iespējas. Kā jau tas parasti notiek šādos apstākļos, sākās vainīgo meklēšana un sodīšana. Latvijā darbu zaudējusi veselības ministre Ilze Viņķele, savukārt jaunā ministra Daniela Pavluta ierosinātā izmeklēšana liecina par kļedzošu ministrijas amatpersonu nolaidību un bezatbildību.

Jautājums ir par politikas un vadības kvalitāti – gan Latvijā, gan Eiropā kopumā. Diemžēl nākas konstatēt, ka vadošos amatos gan dalībvalstīs, gan Briselē aizvien biežāk nonāk nejausi, nekompetenti un neizlēmīgi cilvēki. Laikā no 4. līdz 6. februārim Maskavā oficiālā vizītē uzturējās ES augstais pārstāvis ārlietu un drošības politikas jautājumos Žuzeps Borels. Bijušais Spānijas ārlietu ministrs, sociālists, viens no kaismīgākajiem Katalonijas neatkarības pretiniekiem. 2006. gadā Borels guva ievēribu ar apgalvojumu, ka “Skandināvijas valstis nav piedzīvojušas kara šausmas”. Kaut gan labi zināms, ka Dāniju un Norvēģiju okupēja nacisti, bet Somija piedzīvoja padomju agresiju. Patiesībā Borelam nevar pārmet, ka Maskavā viņš būtu nodevis Eiropas intereses. Pro-

blēma ir cita – nesena vizīte bija bezmērķīga, nesavlaicīga un slikti sagatavota. Eiropas medijs to raksturoja ar vārdiem “pazemojošs fiasko”, “pilnīga izgāšanās”, “peramais zēns”. Tieši Borela vizītes laikā Krievijas Ārlietu ministrija demonstratīvi paziņoja par Vācijas, Polijas un Zviedrijas diplomātu izraidīšanu. Iemesls – “piedalīšanās nesankcionētā demonstrācijā Alekseja Navaļņija atbalstam”.

6. februārī (tātad laikā, kad Borels grozījās vēl pa Maskavu) Vācijas laikraksts *Rheinische Post* publicēja sarunu ar Vācijas prezidentu, agrāko ārlietu ministru Franku Valteru Šteinmeijeru. Cita starpā viņam tika uzdots jautājums par gāzes vada *Nord Stream 2* nākotni un iespējamām tālākām ASV sankcijām šim projektam: “Kas Vācijai svarīgāks – enerģētiskā drošība vai uzticība ASV?” Lūk, daži teikumi no prezidenta atbildes: “Attiecības enerģijas jomā ir pēdējais tilts, kas vēl saista Krieviju un Eiropu... Mums, vāciešiem, jāatskatās uz sarežģīto vēsturi... Vairāk nekā 20 miljoni kādreizējās Padomju Savienības pilsoņu gāja bojā Otrā pasaules karā... Mēs neatbalstām pašreizējo kļūdaino Krievijas politiku, taču mums jāpatur prātā kopējā

aina”. Izsakoties vienkāršā valodā – *Nord Stream 2* ir maksa par Vācijas grēkiem. Bet Šteinmeijers nav Borels, viņš lieliski pārzina vēsturi. Arī to, ka no nacistu okupācijas cieta ne tikai Krievija, bet arī Baltkrievija, Polija, Ukraina un Baltijas valstis. Bet tieši šīs zemes (izņemot Baltkrieviju) ir tās, kas visnotiektāk brīdina par gāzes vada *Nord Stream 2* iespējamām politiskajām sekām. Patiesībā Vācijas prezidenta vārdi nav nekas cits kā skaistiem vārdiem piesegta *Realpolitik*. Termins, ko savulaik ieviesa Vācijas kanclers Bismarks (1815-1898). Viņš uzskatīja, ka valstīm nav ideoloģisku vai morālu pienākumu, vien praktiskas intereses. Diemžēl vēsture liecina – kad Vācija sāk runāt ar Krieviju “realpolitikas” kategorijās, tas tiek darīts uz kaimiņu valstu rēķina. Protams, šodien nav 1939. gads. Un tomēr šāda rīcība nevaro savstarpējo uzticēšanos ES valstu starpā, it īpaši jau kontinenta austrumos. Gribas cerēt, ka pašreizējā krīze liks daudz ko pārdomāt un pārvērtēt – gan Latvijā, gan apvienotajā Eiropā. Ja “vecais kontinents” neatradīs spēkus mainīties, tas neizbēgami nonāks vēstures strupceļā. Ar visām no tā izrietošajām sekām.

SALLIJA
BENFELDE

Valdības apstiprinātais vakcinācijas plāns, kuŗu dienu pēc tā apstiprināšanas pēkšņi tika iekļauta papildu prioritārā vakcinējamo grupa, Latvijā izraisījis sprādzienbīstamu efektu. Cilvēku sašutums un neizpratne pārpludināja mediju un sociālos tīklus, un tā sekas varētu būt jūtamas nākamā gada Saeimas vēlēšanās. Situāciju sarežģī arī tas, ka vakcīnu trūkst. Arī solītais vakcinācijas ātrums šobrīd nav liels, un nav tā, ka tie daži – vai mazliet vairāk – vakcīnu devu tūkstoši, ko Latvija saņem, tiek izlietoti pāris dienās. *Our World in Data* rēķina savakcināto skaitu uz 100 tūkstošiem iedzīvotāju. 12. februārī Latvijai tas bija 1,93. Pēc šīs vietnes publicētajiem datiem, Latvija ir viena no pēdējām pasaulē. Gan jāpiebilst, ka šie dati ir par pilnu vakcīnas devu saņēmušajiem un ka par daudzām tālāk dēvētajām trešās pasaules valstīm datu nav vai arī tie nav droši. Ja ziņas par to, ka Izraēla jau drīz būs savakcinējusi procentus septiņdesmit, Latvijai “godam kantes īpaši nerīvē”, jo tur ir pavisam cita veselības aprūpes sistēma un vakcinēšana notiek, konkurējot slimokasēm, tad informācija par to, ka aiz Latvijas ir Gvineja, Papua Jaungvineja, arī mazā Luksemburga un Islande, vēl dažas valstis, izklausās traģiski.

Atsevišķs stāsts, par ko jau mūsu laikraksts rakstījis, ir tas, ka vakcinēties vēlas aptuveni puse iedzīvotāju un ka Krievijas informatīvā telpa ietekmē ļoti daudzus, it sevišķi pierobežā, kur tiek cerēts tikt

pie Krievijā izstrādātās vakcīnas.

Kā zināms, vakcinācija Latvijā tika sāta 28. decembrī, un pirmie to saņēma Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas mediķi. Janvāra pirmajā nedēļā premjers pieprasīja veselības ministrei detalizētu vakcinācijas plānu, ministre apgalvoja, ka tāds jau ir. Dancis ap šo plānu ilga labu brīdi, tad tapa zināms, ka nav pasūtītas papildu vakcīnas, un ministrei bija jāatkāpjas. Plāns paredzēja, ka pirmie tiks vakcinēti mediķi, tad sociālās aprūpes namos jeb pansionātos dzīvojošie klienti un viņu aprūpes darbinieki. Pēc tam tiks vakcinēti par 60 gadiem vecāki iedzīvotāji un tie, kuŗiem ir hroniskas saslimšanas. Kopumā Latvijas plāns neatšķīrās no vispārpieņemtajiem vakcinācijas kritērijiem un kopumā atbilda arī Pasaules Veselības organizācijas (PVO) rekomendācijām. Bažas radīja vakcīnu trūkums un spēja īsā laikā savakcinēt iedzīvotājus, lai imunitāte pret *Covid-19* vairākumam būtu vienā laikā, un vīrusa izplatība apstātos.

Tomēr pagājušajā nedēļā valdība izdarīja sava veida salto – proti, otrdien, 9. februārī tika pieņemts detalizēts vakcinācijas plāns, bet jau trešdien parādījās prioritāri vakcinējamo grupa, kuŗa šobrīd jau ir ap 14 tūkstošiem cilvēku. Pirmajā brīdī tika skaidrots, ka tās ir augstas amatpersonas un sabiedrībā cienīti cilvēki, kuŗi ar savu priekšzīmi varētu iedrošināt cilvēkus vakcinēties. Tad oficiāli tika paskaidrots: “Turpinoties vakcinācijas procesam Latvijā, 11. feb-

ruārī tiek uzsākta to valsts augstāko amatpersonu brīvprātīga vakcinācija, kuŗu pienākumi saistīti ar nacionālās drošības un valsts pamatfunkciju nepārtrauktības nodrošināšanu. Nelielais amatpersonu loks, kam šobrīd tiek dota iespēja vakcinēties, ir stingri izvērtēts, ņemot vērā to pienākumus un lomu valsts procesa vadībā”.

Ziņās varēja skatīties, ka tiek vakcinēts Valsts prezidents, premjers, arī bijušie prezidenti, arī ministri, par spīti tam, ka, sākoties vakcinācijai, daudzi sacīja, lai augstas amatpersonas vakcinējas pirmās, tā pierādot, ka vakcīna ir droša, tagad daudzi ieblīst, ka tā esot “lišana bez rindas” un dusmojas. Tagad ārpus kārtas tika vakcinēti Saeimas komisiju vadītāji, vēl citas amatpersonas, sarakstā ir arī Nacionālās Drošības padome un Saeimas Nacionālās drošības komisija, un nu jau “nelielais amatpersonu loks” ir pieaudzis līdz minētajiem 14 tūkstošiem cilvēku. Vakcīna tika piedāvāta arī Raimondam Paulam, kuŗš potēšoties februāra beigās.

Pasaulē amatpersonu vakcinēšanas jautājums risināts dažādi. Vakcīnu jau ir saņēmis, piemēram, ASV prezidents Baidens, arī Francijas prezidentam Makronam bija viens no pirmajiem vakcinētajiem savā valstī, bet Vācijas kanclere Merkele savukārt paziņoja, ka gaidīs savu rindu.

Problēma manuprāt nav tajā, ka ir zināms skaits amatpersonu, kuŗas tiešām atbild par valsti un tās pastāvēšanu, viņu veselība un spēja

strādāt ir svarīga. Bet par šādu sarakstu vajadzēja domāt, jau veidojot vakcinācijas plānu. Runājot par kampanju, kas iedrošinātu cilvēkus piekrist vakcinācijai, to vajadzēja darīt jau 28. decembrī, un tādā sarakstā tiešām varēja būt cilvēki desmit, ne vairāk. Pirmie vakcīnu varēja saņemt Valsts prezidents, premjers, arī bijuši prezidente Vaira Viķe-Freiberga, Raimonds Pauls, vēl kāds tautā milēts un cienīts mākslinieks. Tagad jau ir par vēlu. Cilvēki raksta sociālajos tīklos, ka skolotāji, pārdevējas, sabiedriskā transporta vadītāji un vēl daudzi citi cilvēki katru dienu saskaras ar cilvēkiem un viņu risks inficēties ir augsts, un vaicā – vai tad viņi nav cilvēki!?

Arī partiju nostāja ir dažāda. Jaunā konservatīvā partija (JKP) paziņoja, ka viņu politiķi nevakcinēsies ārpus rindas. Tiesa gan, JKP deputāte un Saeimas priekšsēdes biedre Dagmāra Beitnere-Le Galla vakcinējās, to izdarīja arī Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas vadītājs Juris Rancāns no JKP.

Pēkšņa VIP saraksta parādīšanās un ziņa, ka lēmums ticis pieņemts slēgt sēdē, kaislības tikai vēl uzkurināja, un cilvēki jūtas apmuļķoti. Neapmierinātība pieaug arī tādēļ, ka vakcīnu trūkst, pansionātos vakcinēšana tikai sākusies, un jau tā lielais uzticības deficīts valsts varai tikai aug. Turklāt Saeimas deputāti var strādāt attālināti, atšķirībā no Nacionālās Drošības padomes, kuŗa to nedrīkst to pašu drošības apsvērumu dēļ vai val-

dības, kuŗas darbs veicas labāk, ja sēdes var notikt klātienē.

Protams, ja vakcīnu trūkst un pastāv šaubas par to, cik daudz cilvēku vispār būs iespējams vakcinēt dienas vai nedēļas laikā, vakcinācijas rinda vienmēr raisīs jautājumus, vai tajā viss ir godīgi un nopietni ir izvērtēti visi tās kritēriji. Tādēļ pats prātīgākais būtu tādu plānu un rindu veidot pēc epidemioloģiskiem un medicīniskiem principiem. Kā jau rakstīju, varēja izveidot nelielu valstij nozīmīgu un arī tautā milētu cilvēku sarakstu, tas varēja kalpot kā uzmundrājums un iedrošinājums citiem vakcinācijas sākumā. Tagad par to var teikt, ka akcija bija un ir nokavēta, un iekļaut tajā tik daudz ministriju un dažādu iestāžu darbinieku, ir vienkārši neprāts.

Manuprāt tiek zāģēts zars, uz kuŗa sēžam – un runa nav tikai par Saeimas vēlēšanām, par to, ka kāda partija varētu zaudēt savus atbalstītājus, ka vēlētāji aizmirsīs notiekošo. Patiesībā tas ir arī valsts drošības jautājums, jo pasaulē ir nemierīgi, mūsu kaimiņš ir un būs ne pārāk labi prognozējamā Krievija. Tas, ka Latvija ir Krievijas ietekmes aģenti un ka ir arī neviens vien politiķis, kuŗam ir pilnīgi vienalga, par kādu cenu viņš nokļūst pie varas, nav nedz noslēpums, nedz jaunums. Diemžēl plaša starp tautu un varu ir kļūvusi vēl plataka. Un nav svarīgi, vai “zara zāģēšana” ir bijusi ļaunprātība, augstprātība vai vienkārši muļķība. Rezultāts ir ar liela mīnusa zīmi.

Kā nozāģēt zaru, uz kuŗa sēžam

SANDRA KALNIETE, Eiroparlamenta deputāte, Eiropas Tautas partijas grupas viceprezidente

Muļšanās. Šis vārds nāk prātā, klausoties ES augstā pārstāvja un komisijas viceprezidenta Žozepa Borellja sarunāto un nepateikto preses konferencē ar Krievijas ārlietu ministru Sergeju Lavrovu 5. februārī Maskavā. Tas bija nožēlojami, pazemojoši un nebaudāmi. Borellja personā Maskava Eiropas Savienībai parādīja tās nenozīmīgo vietu Krievijas ārpolitiskajā sistēmā, to, ka Krievija neuzskata ES par ietekmīgu spēlētāju pasaules ārpolitikā. Tas bija prasti un lielmanīgi.

No šī pazemojuma varēja izvairīties, ja vien ne Borellja divainā pārliecība, ka viņam izdosies atdzīvīt ar Krieviju tiešo dialogu, kas ārlietu dienestu vadītāju līmenī nebija noticis kopš 2017. gada. Vizīti neatbalstīja Baltijas ārlietu ministri un daudzi EP deputāti, iebilda arī daļa Eiropas komisāru, uzskatot, ka vizīte ir nelaiķa un nevietā, to var iztulkot kā nepareizu signālu pēc Alekseja Navaļņija aizturēšanas un notiesāšanas un pat kā atbalstu Kremliem.

Ikviena ārlietu ministrs zina, ka vizīte ir divas daļas – ārlietu ministru tikšanās, kas notiek aiz slēgtām durvīm, un preses konference vai paziņojums presei. Divpusējās sarunas ir svarīgas, jo tajās risina abām pusēm svarīgus jautājumus, par kuriem ne vienmēr stāsta preses konferencē. Sarunu pieraksts

bieži vien tiek klasificēts kā konfidenciāls dokuments. Savukārt preses konference dod iespēju darīt zināmus plašai publikai svarīgākos jautājumus, neatkarīgi no tā, vai par tiem tiešām ir runāts. Īpaši to mēdz piekopt Krievija, kā to pieredzēju pēc manas tikšanās ar ārlietu ministru Igoru Ivanovu 2003. gadā.

Ir nesaprotama un neattaisnojama Borellja nesagatavotība un nespēja paust skaidru nostāju jautājumos, kas Eiropai ir svarīgi. Nolasidams sagatavoto tekstu ar prasību par Navaļņija atbrīvošanu, neko nepateikdams par gatavību apmeklēt viņu cietumā un tikties ar opozīcijas pārstāvjiem, Borelljs iekrita Krievijas ārlietu ministra Sergeja Lavrova sagatavotajā slazdā, kritizēdams ES sabiedroto ASV sankcijas Kubā, klusēdams, kad ES tika dēvēta par neuzticamu partneri, un neatspēkodams tradicionālos pārmetumus par ES dubultstandartiem. Ne ar vārdu viņš nepieminēja Krimas aneksiju, karadarbību Austrumukrainā, Minskas vienošanās nepildīšanu, atbalstu Baltkrievijas opozīcijai, Gruzijas, Osetijas un Abhāzijas okupāciju, kā arī kara darbību Sīrijā un Lībijā, tā vietā paslavējot vakcinu "Sputnik" un nepatiesi apgalvojot, ka neviena valsts jaunas sankcijas nav prasījusi. Turklāt, kā ir zināms tagad, tad tobrīd Bo-

relljs jau zināja par trīs ES valstu diplomātu izraidīšanu.

Nepiekrītu skaļajiem apgalvojumiem, ka Borellja vizīte Maskavā ir pārvilkusi svītru ES kopīgajai ārpolitikai. Daļēja atbildība par vizītes izgāšanos ir jāuzņemas arī lielāko dalībvalstu vadītājiem, kuri patiesībā nemaz nevēlas EK vai EP vadībā spēcīgas personas. Manuprāt, pēdējais spēcīgais Eiropas Komisijas vadītājs bija francūzis Žaks Delors, kurš neatlaidīgi spieda dalībvalstis īstenot viņa idejas par Eiropas saliedēšanu. Šobrīd ne Vācija, ne Francija, ne Spānija nevēlas, lai parādītos persona, kas varētu aizņemt šo valstu liderus, tāpēc tas, kā turpmāk veidot ES attiecības ar Krieviju, ir liela dalībvalstu atbildība.

Borellja vizīte ir spēcīgs signāls gan ES institūcijām, gan ES dalībvalstīm par nepieciešamību atrast labāku līdzsvaru, kā ierakstīt nacionālās intereses ES kopējā ārpolitikā. Uz gigantu ASV un Ķīnas fona pat lielākā ES dalībvalsts Vācija ir neliela valsts, kura savu potenciālu un ietekmi pasaulē var īstenot tikai ar 26 pārējo ES dalībvalstu palīdzību. Latvijai un citām valstīm, kuras atrodas tiešos kaimiņos Krievijai, ES kopējā ārpolitika ir svarīgākas nekā jebkad agrāk. Lai kādas būtu ES lielvalstu ambīcijas, tieši mazāko valstu aliansei ir lielas iespējas vienot ES

Kā pārtraukt muļāties?

ārpolitiku, jo gan Vācija, gan Francija apzinās, ka bez pārējo ES dalībvalstu koŗa, kas skan vienā melodijā, tās pašas par sevi ir mazi spēlētāji pasaules arēnā. Tāpēc arī turpmāk ES ārpolitika būs balansēšana starp kopējām interesēm un to, kā nostiprināt to līniju, kas kādai no dalībvalstīm ir svarīga. Latvijas diplomātu izaicinājums ir noturēt pēc iespējas taisnāku mūsu līniju šajā nacionālo interešu manevrēšanas procesā.

Pēc Borellja vizītes ES institūcijās valda apņemšanās izstrādāt jaunu ES stratēģiju attiecībām ar Krieviju. Kādai tai būtu jābūt? Tās pamatā ir jāliek doma par Krieviju pēc Putina, jo viņš nav mūžīgs, lai arī konstitūcijā ir paredzēta gandrīz mūžīgā valdīšana. Agrāk vai vēlāk, sociālu vai bioloģisku iemeslu dēļ notiks varas maiņa.

Jaunajā stratēģijā ES Krievijas attiecības jāskata īsākā, vidējā un ilgākā periodā.

Jāsāk ir ar tūlītēju sankciju ieviešanu pret Kremļa režīmu. Eiropas padome savā janvāra rezolūcijā prasa, lai Putina iekšēja loka oligarhiem un viņu tuvākajiem ģimenes locekļiem, kā arī Kremļa diriģēto mediju pārstāvjiem tiktu iesaldēti konti un liegta iebraukšana ES. Tās ir konkrētas neērtības šiem cilvēkiem. Tāpat ir jāiedarbi-na Magnitska saraksts, tajā iekļaujot personas, kuras ir atbildīgas gan par Navaļņija indēšanas mēģinājumu, gan par tieslietu sistēmas izmantošanu politiskiem mērķiem, gan par vardarbību pret cilvēkiem, kuri iziet ielas miermīlīgās manifestācijās. Aizkaitinātais Borelljs tagad ir apņēmības pilns nākamajā Ārlietu ministru padomē panākt vienprātību jaunām sankcijām. Cerams, ka tas izdosies, jo aizkaitinātas par pazemojumu ir arī dalībvalstis, pat tās, kas uztur visciešākās saites ar Krieviju.

Eiropas Savienībai nekavējoties ir jāpieņem lēmums pārtraukt *Nord Stream 2* būvniecību. Ļoti ciniski izklausās Francijas un Vācijas vadītāju apgalvojums, ka viņi nesaista šo gāzes cauruļvadu ar cilvēktiesību jautājumiem Krievijā, tādēļ turpinās tā būvniecību, neraugoties uz to, ka 14 valstis, tostarp Latvija, prasa projektu apturēt. Arī Eiropas Parlaments vairākkārt ir prasījis pārtraukt celtniecību. Diemžēl, turpina dominēt ekonomiskais savtīgums, nevis drošības apsvērumi. Nesen atklājās, ka Vācija piedāvājusi Trampa administrācijai 1,2 miljardus eiro, lai tā mikstinātu iecerētās sankcijas pret projektā iesaistītiem uzņēmumiem.

Domājot par vidējā perioda stratēģiju, svarīgi mainīt ES līdzšinējo pieeju "Vispirms Putins, tad demokrātija", kas ir dominējusi kopš Putina nākšanas pie varas. Tā ir jāmaina uz pamatprincipu "Vispirms demokrātija", kam ir jāklūst par pamatu jebkuram ES – Krievijas attiecību jautājumam, vai tā būtu ekonomiskā sadarbība, drošības jautājumi vai starptautiskās sadarbības problēmas.

Ir jāatsakās no bieži nepateiktā zemteksta "Cīņa pret terorismu ir svarīgāka par demokrātiju" vai "Cīņa pret klimata pārmaiņām ir

svarīgāka par demokrātiju." Tās ir viena līmeņa kategorijas, un demokrātija nav mazāk svarīga par klimata pārmaiņām vai cīņu pret terorismu. Attiecības ar Krieviju nedrīkst būt uz tās demokrātiskās attīstības rēķina. Arī tāpēc, ka demokrātiska Krievija ir ES austrumu un ziemeļu reģiona valstu drošības jautājums.

Ilglaicīgās ES-Krievijas attiecību stratēģijas centrā ir jāliek atbalsts Austrumu partnerības valstīm, kurās rit aktīvi demokrātiski procesi. Ar ES atbalstu šīs valstis var kļūt par demokrātisku, pārtikušu valstu joslu ar Krieviju. Latvijas un tuvāko Krievijas kaimiņvalstu uzdevums ir padziļināt ES centra un dienvidu valstu izpratni par Austrumu partnerības politikas nozīmi ES un Krievijas stratēģijā. Tieši austrumu kaimiņu atbalstam mūsu reģiona valstis ir iemācījušās sadarboties un iegūt daudz vienotāku un spēcīgāku balsi, kas ietekmē ES kopējo ārpolitiku. Bez Baltijas valstīm 2014. gadā nebūtu ieviestas sankcijas pret Krieviju pēc Krimas aneksijas un iebraukuma Ukrainas austrumos. Bez Baltijas valstīm un Polijas nebūtu tik skaidra un cieta nostāja Baltkrievijas jautājumā. Baltkrievijas demokrātiskā revolūcija ir iedvesmojošs piemērs Krievijas opozīcijai un pilsoniskajai sabiedrībai, kas pašlaik, tāpat kā baltkrievi, iziet miermīlīgās protesta manifestācijās daudzās valsts pilsētās.

ES ir jāpalīdz sagatavot cilvēkus Krievijai pēc Putina, cilvēkus ar demokrātisku domāšanu. Tas nav viegls uzdevums, jo demokrātijas veidošana ietver gan vienošanos par kopīgiem mērķiem un politikām, gan prasmi sadarboties savā starpā un atrast kompromisus. Tieši prasme sadarboties līdz šim ir bijusi Kremļa opozīcijas vājākā vieta. Tā būtu Krievijas traģēdija, ja vēlreiz atkārtotos savstarpējie demokrātu kariņi, kā tas notika Jelcina Krievijā. Opozīcijas spēja vienoties ir svarīgs Krievijas demokrātiskās nākotnes priekšnoteikums.

Pirms vairāk nekā 30 gadiem Rietumvalstis bija pārliecinātas, ka Padomju Savienība vēl ir tālu no sabrukšanas. Tolaik sabiedriskās domas aptaujas, ko rietumu pētnieciskie centri ar dažādiem pusleņiem paņēmienu veica Padomju Savienībā, uzrādīja ļoti augstus lojalitātes rādītājus sabiedriskajā domā. Salīdzinājumam, arī pēdējais Levada centra pētījums par noskaņojumu Krievijā parāda, ka Putinu atbalsta 64% sabiedrības, kamēr Navaļņiju – tikai 19%. Taču es neticētu šo aptauju patiesīgumam, jo diktatūrās pilsoņi neuzticas pat anonīmām aptaujām. Pietiek atcerēties, cik straujās bija PSRS sabrukšanas process un cik ļoti ātri cilvēki izkūņojās no "brežņeviskā" smagā miega un apātijas. Līdzīgs process nav izslēgts arī Krievijā. Jo spēcīgāku apspiešanas un personīgo brīvību ierobežošanu isteno vara, jo brutālāka ir vardarbība un jo plašāka apcietināšanas, jo lielāka ir iespēja, ka tā mutuļošanās, kas jau ir sākusies zem ledus, vienā brīdī šo ledus vāku pārraus.

“Darām, kas jādara, un neļaujamies histērijai!”

Mūsu pazīstamais kinorežisors un viedais vīrs **Jānis Streičs** šobrīd mīt Lietuvā, lauku mājās. Bet ik dienu tomēr ir arī Latvijā – seko līdz radio un TV ziņām, sazinās ar cilvēkiem Tēvzemē. Šajās dienās viņš nu jau ierastajā zoom formātā runāja ar TV-24 žurnālisti Veltu Puriņu un pateica, mūsaprāt, vienkāršas, bet ļoti nozīmīgas domas, ko der uzklaut.

“Kad rēta sāp, nevajag to kuzināt – vajag tai ļaut sadzīt. Mani kaitina, ka Latvijā brīžiem, šķiet, vairs nav citas dzīves, kā vien kovids. Viss aizliegts pilnīgi! Lietuvā, un, kā zināms, arī Igaunijā tā nav, bet “rādītāji” ir līdzīgi. Šeit, Lietuvā, es dzīvoju laukos, ļoti akurāti pildām tos ierobežojumus, kādi te uzlikti, – mēs nedrīkstam pārvietoties starp kaimiņu pašvaldībām, tik vien kā aizbraucam uz savu vietējo veikalu. Man visapkārt dzīvo burvīgi kaimiņi, un ar viņiem runājamijs pa gabalu, vienkārši neejam ciemos. Galvenais, te nevalda tāda histērija, kādu novēroju Latvijas televīzijā, kur notiek viena vienīga biedēšana! Nu, piemēram, arī Latvijas Radio – viendien klausos interviju ar burvīgo dakteri Daci Zavadsku, kuŗa tik pārliecinoši visu izskaidro par *Astra Zeneca* poti, bet žurnālists beigās uzjautā – “un tomēr nav taču galvots, ka arī pēc tās nevarētu saslimt?!”

Nu, kāpēc šī piebilde? Mēs neviens nevaram zināt, kas ar mums notiks rit... Atminēšos stāstu par kalpu Ēzopu, kuŗam kungs vaicājis: “Kurp tu ej?” Ēzops atteicis: “Nezinu!” Kungs par tādu atbildi sadusmojies un teicis: “Tūlīt aiz restēm!” Uz ko Ēzops: “Nu, redziet, kungs, es taču nezināju, ka nokļūšu aiz restēm...” Kungs sācis smieties un palaidis kalpu. Tātad – darām to, kas šodien jādara, un *nekuzinām* to rētu! Un vēl kas – Lietuvā nav “dzeltenās preses”, kurpretim Latvijā tas “dzeltenums” nu traki patīk, pat sabiedriskajai televīzijai. “Tauta ir kūtra uz šo potēšanos,” saka žurnālists. Kāpēc vēl lieki kacināt! Nevajag piesaukt nelaimi... Es gan nevaru vien sagaidīt, kad ar prieku saņemšu savu vakcinu.

Pirms 219 gadiem, kad bija baku sērga, Apriķu pagasta mācītājs pat uzrakstīja lūdziņu, kas nu būs par šausmām, kā būs jāpotējas... Pagājuši 200 gadi, un Latvija vēl ir turpat... Skatījos arī sīzētu, kur medīķe (!) saņēmusi poti, stāsta, kā viņa šaubījiesies un baidījiesies. Tā ir histērijas un izmisuma kultivēšana, kas man ļoti krit uz nerviem. Ir jārunā lietišķi un jādara tas, kas vajadzīgs, un nav tā, ka dzīvē ir viena vienīga pandēmija. Cilvēki turpina dzīvot, un, atcerēsimies, pat kaŗa laikos darbojās teātri un ritēja dzīve. Un kaŗa laiku likums bija – ja ir uzlidojums, vajag izkļīst. Šobrīd notiek otrādi – ar to domāju cilvēku koncentrēšanu lielajos veikalos. Bet grāmatnīcās, kur nekad nekāda burzma nav bijusi, iepirkties liegts. Un pie frizieriem taču parasti nestāv rinda, bet mēs katrs ierodamies noteiktā laikā. Ar birokratiskiem aizliegumiem mēs to sērgu noteikti neizvarēsim, tā vietā vajadzētu vairāk pētīt šī vīrusa turbulenci, iespējas, kā no tā izvairīties, lai viņš mūs nesasnīgtu. Arī policijas lielāka iesaistīšana nepalīdzēs, turklāt arī viņi taču ir dzīvi cilvēki, ko vīruss apdraud.

Es ticu vakcīnai, es to ļoti gaidu, un esmu katēgoriski pret histēriju, daru, kas man jādara un neļaujos sevis *uzkurināšanai*”

“Cerams, jūnijā būs labāk”

Latvijas Veselības ministrijas galvenais infektologs Uga Dumpis intervijā Mārai Libekai (LA)

Lielbritānijas zinātnieki paziņojuši, ka kovida jaunais celms E484K esot 70% lipīgāks nekā mums jau vairāk nekā gadu zināmais koronavīruss. Nupat Lielbritānijā publiskots fakts, ka Pfizer/BioNTech vakcīnas efektivitāte pret šo lipīgo paveidu esot desmit reizes vājāka. Kā tiek mēriti šie procenti?

U. Dumpis. Vīrusam ir transmisijas koeficients – kovīdam tas ir aptuveni 2,3 – 3,5. Tas nozīmē, ka viens cilvēks var inficēt ne daudz vairāk kā divus trīs cilvēkus. Jaunais vīrusa celms transmisijas koeficientu palielina aptuveni par 0,3 vai 0,4. Precīzi tas vēl nav zināms. Tātad viens cilvēks ar jauno vīrusa paveidu vidēji spēj inficēt vairāk citu cilvēku, nekā tas bija iepriekš ar mums jau zināmo koronavīrusu. Tādējādi šis jaunais vīrusa variants pakāpeniski gūst virsroku. Piemēram, Dānijā pašreizējo ierobežojumu rezultātā transmisijas koeficients parastajam koronavīrusam patlaban ir samazinājies līdz 0,8. Tas liecina, ka tā aktivitāte samazinās, savukārt jaunā vīrusa celma attiecīgais koeficients ir 1,1, un tas apliecina, ka vīruss attīstās.

Parasti vidēji viens cilvēks spēj inficēt trīs citus cilvēkus, bet, ja ir ieviesti stingri ierobežojumi, tad transmisija ir mazāka. Diemžēl jaunais vīrusa paveids uz ierobežojumiem reaģē mazāk. Tomēr Lielbritānijas un Īrijas pieredze rāda, ka ir iespējams ierobežot arī jaunos lipīgos vīrusa celmus. (..)

Latvijā pēdējā laikā transmisijas koeficients svārstās starp 90 un 100, kas nozīmē, ka 100 cilvēku spēj inficēt ap 90 vai 100 citus cilvēkus. Anglijā, Īrijā un Dānijā ierobežojumi ļāvuši sasniegt mazāku transmisijas koeficientu – tas ir 0,7 vai 0,8. Tātad 100 inficēti cilvēki ar koronavīrusu aplipina 70 vai 80 citus cilvēkus. Jāatzīst, ka, ņemot vērā Latvijas koeficientu, mēs vēl ilgi cinisimies ar koronavīrusu, jo ierobežojumi netiek ievēroti.

Kā izpaužas lipīgums – atliek parunāt ar inficēto pusminūti un vīruss jau ir noķerts?

Neviens pagaidām to nespēj pateikt precīzi. Proteīnā, kas ļauj iekļūt vīrusam šūnā, ir mutācijas, kas vīrusu padara lipīgāku. Bet, tieši kā tas notiek, tas vēl nav izpētīts. Zināms tas, ka vīrusa mutantu veidošanai labvēlīga vide ir pacienti, kurus organisma aizsargspējas ir novājinātas un ilgstošī netiek galā ar koronavīrusu. Ja cilvēkam ir laba imūnsistēma, tad koronavīruss no organisma pazūd desmit dienu laikā neatkarīgi no tā, vai slimībai ir smaga vai viegla gaita. Bet, ja imūnsistēma ir novājināta, tad vīruss mēneša laikā var izmainīties un inficēt citus cilvēkus. (..)

Vai jūs prognozējat jaunus ierobežojumus? Piemēram, Vācijā sabiedriskajā transportā ielaiz vairs tikai ar medicīniskajām maskām un respiratoriem.

Vispirms vajadzētu ievērot pašreizējos ierobežojumus, nevis izdomāt jaunus. Nesen braucu troļļbusā un pamanīju, ka katrs piektais masku bija uzlicis nepa-

reizi vai arī tā bija acīmredzami nederīga. Tajās valstīs, kur situācija uzlabojas, ierobežojumi nav lielāki kā Latvijā. Piemēram, Igaunijā vai Somijā ierobežojumi ir krietni mazāki, bet acīmredzot cilvēki tos labāk izprot un ievēro, ja jau vīruss neizplatās. Es joprojām domāju, ka neesam spējuši pietiekami labi paskaidrot ierobežojumu mērķi – samazināt ilgstošu ciešu kontaktu iespēju starp cilvēkiem telpās.

Vai tas nozīmē, ka Latvijas sabiedrībā valda neuzticība politiku pieņemtajiem lēmumiem?

Skaidrs, ka nav izdevies pārliecināt iedzīvotājus par to, ka ierobežojumi ir jāievēro, jo tiem ir jēga. Piemēram, Dānijā janvārī ļoti samazinājās saslimstība ar kovīdu, bet tur cilvēki neatslābinājās, bet tieši paši palielināja distancēšanos. Latvijā cilvēku kustīguma pētījumu dati rāda, ka janvāra otrajā pusē ierobežojumu iedarbība ir ievērojami mazinājusies.

Diez cik loģiski tas nebija, piemēram, ka alkoholu drīkst tirgot, bet grāmatas – ne.

Mērķis ir panākt to, ka pircējs ātri iepērkas. Grāmatu veikalos parasti neieskrien un nepaķer precī, tur cilvēki aizkavējas. Savukārt pārtikas veikalā ieskrien un nopērk pienu vai maizi. Ja esmu, piemēram, kreklu vai bikšu veikalā, es noteikti nepaķeršu pirmās bikses, kas tur novietotas, bet uzskavēšos veikalā ilgāk.

Kāds ir jūsu viedoklis par pasaules hokeja čempionāta rīkošanu Rīgā?

Atcerēsimies, ka nedēļas laikā no Lielbritānijas ielidoja 600 pasažieru un nekontrolēti izklīda pa visu valsti! 1200 personas, kas Rīgā atradīsies čempionāta laikā, būs vienkopus un tiks kontrolētas. Es te neredzu lielas problēmas. Tie būs profesionāļi, kuri ir pieraduši dzīvot un spēlēt “burbuļos”.

Medijos parādījās ziņa par kaķi, kas saslimis ar kovīdu. Šī ziņa nākusi no jums, jo esat to pieminējis, tiekoties ar deputātiem Saeimas komisijā.

Slimais kaķis tika atklāts, sadarbojoties pētniekiem Latvijas Lauksaimniecības universitātes Veterinārmedicīnas fakultātē un valsts zinātniskā institūta BIOR laboratorijā. Es vadīju šo valsts pētījumu programmas projektu. Latvijā ir viena no pirmajām valstīm Baltijas reģionā, kurā ir spējusi pierādīt koronavīrusa infekciju kaķim, kurš dzīvoja kopā vienā mājsaimniecībā ar inficētiem cilvēkiem. Kaķi ar koronavīrusu inficējas no cilvēkiem un slimo īsāku laiku nekā cilvēki.

Kaķis esot aizceļojis uz Igauniju...

Jā, esmu dzirdējis šo neoficiālo informāciju. Bet noteikti Latvijā ir palikuši tādi kaķi, kuri ir inficēti ar šo vīrusu, bet viņi nav noķerti un pārbaudīti tajā pašā brīdī, kad viņiem ir iespējams noteikt vīrusu. Par laimi, kaķi cilvēkus laikam neinficē. Ūdeles gan.

Kurš no jūsu pētījumu projektiem ir būtiskākais, kur jau parādījušas kādas vērtīgas atziņas?

Visi projekti ir būtiski. Pētījumu projektā bija siekalu testi, ko Gulbja laboratorija tagad plaši

Uga Dumpis: “Latvijā, pieņemot lēmumus kovīda sakarā, ir bijušas daudzas kļūdas. Vēsture pateiks, kurā no šīm kļūdām bijusi liela un nepiedodama. Es aicinu objektīvi skatīties uz notikumiem, nevis meklēt un sodīt vainīgos. Ka nesanāk tā, ka tiek sodīti tie cilvēki, kuri ir spējīgi pieņemt lēmumus sarežģītos apstākļos. Neesam vienīgā valsts, kura kļūdās. Līdzīgas kļūdas pieļāvusi arī Nīderlande un Bulgārija.”

izmanto. Tika īstenots arī projekts par inficēšanos ar koronavīrusu telpās. Šajā sakarā izveidojās laba sadarbība ar Latvijas Nacionālo operas un baleta teātri, kur pētījām, kādā veidā ar modernām tehnoloģijām varētu ierobežot vīrusa izplatību, kurās vietās tas visvairāk izplatās. Līdzīgu pētījumu veicām arī rūpnīcā un slimnīcā, kā arī skolā, kur pētījumu nepabeidzām, jo to diemžēl slēdza. Paspējam tikai aptaujāt skolēnus un skolotājus.

Pētām arī to, cik cilvēku kopumā ir inficējušies ar koronavīrusu Latvijā, cik to ir pārslimojuši. To ir svarīgi noskaidrot, pirms sākt plašu vakcināciju. Šī analīze vēl nav pabeigta – mēs vēlamies noskaidrot, piemēram, arī to, cik daudz bērnu ir pārslimojuši šo infekciju.

Vai jums nešķiet dīvaini, ka deviņas Eiropas valstis atsakās vakcinēt savus gados vecos cilvēkus ar AstraZeneca vakcīnu, jo nav pietiekamu pierādījumu par tās efektivitāti senioriem, bet Latvija šo vakcīnu sagaida ar atplestām rokām, lai potētu pansionātos?

Tajās valstīs, kur ir lielāka vakcīnu izvēle, vecos cilvēkus turpina vakcinēt ar Pfizer/BioNTech un Moderna vakcīnām un gaida, kad AstraZeneca ražotājs pabeigs trešās fazes pētījumu. Tajā pašā laikā daudzas valstis jau vakcinē vecāka gadagājuma cilvēkus ar AstraZeneca. Piemēram, Lielbritānijā vakcinē masveidā, un šķiet, ka rezultāti ir ļoti labi. Vakcīna novērš smagu slimību un hospitalizāciju. (..)

Latvijā nerimst kritika par to, kā ticis pieņemts lēmums, uz kurām vakcīnām pieteikties. Cik daudz šajā lemšanā par vakcīnu iepirkumu tika ņemts vērā jūsu kā galvenā valsts infektologa viedoklis?

Mans viedoklis bija, ka Pfizer/BioNTech vakcīnas ir jāņem. Bet jāsaprot arī citi apsvērumi, kaut vai tā pati vakcīnu loģistika un uzglabāšana. Tagad tā izskatās pēc kļūdas, ka neesam pieprasījuši attiecīgo vakcīnu daudzumu, bet to, vai tā patiešām bijusi liela kļūda, varēsim pateikt ne agrāk kā pēc kāda pusgada.

Latvijā, pieņemot lēmumus kovīda sakarā, ir bijušas daudzas kļūdas. Vēsture pateiks, kurā no

šīm kļūdām bijusi liela un nepiedodama. Pagaidām vakcīnu iegādi neuzskatu par noziedzīgu kļūdu vai par nolaidību. Jāsaprot, ka vēsturiski ir tā izveidojies, ka Latvijā atšķirībā no Lietuvas un Igaunijas vakcinācija kā tāda nav valsts rokās, mūsu valstī nav valsts vakcinācijas dienesta, kurā strādātu speciālistu komandas, kur būtu vakcīnu uzglabāšanai nepieciešamie ledusskapji. Šī joma ir atdota privātā sektora rokās, un pirms daudziem gadiem iedibinātā valsts sistēma ir likvidēta. Es aicinu objektīvi skatīties uz notikumiem, nevis meklēt un sodīt vainīgos. Ka nesanāk tā, ka tiek sodīti tie cilvēki, kuri ir spējīgi pieņemt lēmumus sarežģītos apstākļos. Neesam vienīgā valsts, kura kļūdās. Līdzīgas kļūdas pieļāvusi arī Nīderlande un Bulgārija.

Kāpēc mūsu valstī ir tik liela mirstība no kovīda? Patlaban Latvijā nāves gadījumu skaits 14 dienās uz vienu miljonu iedzīvotāju ir par 32% augstāks nekā vidēji Eiropā.

Es negribu taisnoties, bet jāņem vērā divi parametri. Latvijā vidēji tiek testēti daudz vairāk cilvēku nekā citās valstīs un sevišķi daudz tiek pārbaudīti pansionātu iemītnieki. Daudzu valstu pansionātos testi tiek veikti krietni mazāk. Ja testē daudz, tad arī saslimstības rādītāji uz iedzīvotāju skaitu ir augstāki.

Cits rādītājs ir tas, cik cilvēku nomirst no tiem, kuriem patiešām ir diagnosticēts kovīds. Tur Latvijā nebūt neatrodas sliktākajā vietā. Mēs izskatāmies labāk pat par Vāciju un vēl citām valstīm.

Jāsaprot, ka šobrīd Latvijā ir viena no sliktākajām epidemioloģiskajām situācijām Eiropā, bet, ja mēs skatāmies kopumā, cik daudz cilvēku Latvijā visas epidēmijas laikā ir miruši no kovīda, tad tie skaitļi galīgi nav sliktākie Eiropā. Es nebūtu neapgalvoju, ka kopumā situācija Latvijā ir laba. Nē, mūsu valstī ar kovīdu slimo par daudz un mirst par daudz, bet pret salīdzinājumiem ir jāizturas objektīvi. Šobrīd Latvijā ir viena no augstākajām saslimstībām ar kovīdu, līdz ar to arī mirstība ir viena no augstākajām.

Vai kopš brīža, kad uzzinājām par kovīdu, ir parādījušies kādi jaunumi pacientu ārstēšanā? Kā brīnumlīdzeklis tika piesaukts medikaments remdesivirs, kas ir ļoti dārgs un mūsu slimnīcās tā trūkst.

Remdesivirs tiek lietots ne visiem pacientiem, jo tas ir efektīvs, ja to slimniekam iedod istajā brīdī specifiskās situācijās. Ļoti svarīgi, lai pacients laikus nonāktu slimnīcā – jo ātrāk uzsāks ārstēšanu stacionārā, jo lielākas iespējas, ka remdesivirs palīdzēs. Pētījumos ir pierādījis, ka šīs zāles samazina pacientu uzturēšanās laiku stacionāros, bet tās nekādā gadījumā nevar uzskatīt par brīnumlīdzekli. (..)

Kā jūs pats izvairāties no vīrusa?

Kaut gan esmu vakcinējies, tomēr ievēroju visus noteikumus. Distancēšanās ir galvenais – nelieņu tur, kur nevajag.

21. gadsimts. Baltkrievija. Trīs sieviešu stāsti par cilvēkiem un brīvību

SALLIJA BENFELDE

PIRMAIS STĀSTS

“Nekad neesmu nodarbojusies ar politiku”

Marija (54), mežizstrādes speciāliste, kokapstrādes cecha vecākā meistare. Dzīvoja vienā no pilsētiņām, kas atrodas netālu no Minskas, ģimenei ir sava māja un dārziņš.

(Turpināts no Nr. 6)

Urnu aizzīmogoja, aiznesa, iegāju iecirknī. Pamanīju arī, ka kabīnēs pie sienas ir paraugs, vēlēšanu biļetens ar kandidātiem, bet pie trešā saraksta kandidāta ar oranžu flomāsteru uzvilks liels ķeksītis. Trešais sarakstā bija Lukašenko. Jautāju, kādēļ tā, un man atbildēja: “Mēs tā gribējam!” Sacīju, ka tā taču nav pareizi, tad vajadzēja katrā no piecu kabīņu paraugiem atzīmēt citu kandidātu ar to lielo ķeksi, jo paraugs taču domāts, lai cilvēki zinātu, kā jābalso.

Kamēr iecirknis strādāja, nekādas piezīmes mēs abas ar kollēgu no iniciatīvas grupas skaļi neteicām, tikai savus vērojumus pierakstījām. Piemēram, no pašā rīta, kad neviena vēl nebija, balsot atnāca sievietē, un it kā meta urnā savu biļetenu, bet – izrādījās, ka to ir vesela kaudzīte, kas labi redzams, jo urnas ir caurspīdīgas. Es biju iesāpūs pie pašām durvīm, labi visu redzēju. Tāpat arī dzirdēju, kā viena dāma no komisijas, bērnodarza vadītāja, zvana savai darbiniecei un liek tūlīt pat atnākt nobalsot, pretējā gadījumā atlaidīšot no darba. Tāpat arī redzēju un dzirdēju, ka vīrietim aizliedz nofotografēt savu biļetenu un apgalvo, ka par to draud kriminālatbildība, kas ir klaji meli.

Mana vienīgā vēlme bija, lai viss notiek godīgi – to arī teicu vēlēšanu komisijai.

Kad mūs ar kollēgu no “Godīgi cilvēki” tomēr izlika no skolas, sēdējām pie tās uz soliņa un pierakstījām, cik cilvēki ieiet, cik iznāk. Priekšvēlēšanu kampaņas laikā bija aicinājums tiem, kuŗi balso par Svetlanu Tichanovsku, pielikt baltu lentīti pie apģērba, matos vai uz rokas nēsāt kaut ko baltu, piemēram, baltu aproci. Bija arī cilvēki, kas, ārā ejot, mums klusiņām teica: “Nobalsojam par Tichanovsku, lai dzīvo Baltkrievija!” Tāpēc uzskatu, ka mums bija visai precīzs par Tichanovsku nobalsojušo skaits.

Bija 5. augusts. Vakarā, kad iecirkni slēdza, pie mums abām pienāca divi milicijas darbinieki un teica, ka kopā ar viņiem jābrauc uz milicijas nodaļu, esot jāparunājas. Teicām, ka varam parunāties tepat, bet mums atbildēja, ka jābrauc viņiem līdz, un, ja neklausīsim, mūs aizvedīsot ar varu. Kas mums atlika? Teicu, ka tikai inesišu iekšā soliņu, uz kuŗa sēdējām, un to brīdi izmantoju, lai telefonu, kuŗš bija somiņā, izslēgtu, atplēsu somas iekšējo oderi un iesludinātu tur telefonu, tādējādi noslēpjot. Jau bija nojauta, ka mūs aizturēs.

Kad aizveda uz milicijas iecirkni, somas bija jāieliek metalla ska-

Foto: tut.by, meduza.io

Foto: tut.by, meduza.io

pišos, un mūs ievada katru savā kabinetā. Jautājumus uzdeva puisis, ar kuŗa tēvu bijām pazistami, bērniņā rāpāmies pāri žogiem un kopā spēlējāmies. Viņš pajautāja, vai esmu jau nobalsojusi, es atbildēju, ka balsošu vēlēšanu dienā. – “Tātad esi politiskā!” viņš iesaucās. Teicu, ka man ir savi uzskati, bet neesmu politiskā aktīvistē. Man iedeва parakstīt protokolu, tajā bija uzrakstīts tas, ko nemaz nebiju teikusi – tāda kā mana atzišanās. Protokolu neparakstīju. Man teica, ka jāpārbauda, vai neesmu dzērusi. Aizveda uz ekspertīzi. Pārbaudīja, alkohola klātbūtnes, protams, nebija, vienīgi asinsspiediens bija ļoti augsts – to arī pārbaudīja, bet nekādas zāles neiedeva. Man neteica, ka mani aizturēs, nenolasīja manas tiesības un nepiedāvāja advokātu. Redzēju, ka skapītis, kuŗā bija kollēgas soma, ir vaļā un sapratu, ka viņa palaista mājās. Gāju pie skapīša, lai paņemtu savu somu, jo domāju, ka mani arī atbrīvos. Man teica, lai eju uz labo

pusi, tur bija durvis, pa kuŗām mani iegrūda. Tur bija telpa ar galdus, skapīti un krēsliem, kas pieskrūvēti pie grīdas. Telpā sēdēja gados jauna sievietē, kuŗa sāka kliegt: “Ar seju pret sienu! Paceliet un izstiepiet rokas pie sienas! Kājas plecu platumā!” Pēc visa piedzīvotā man vajadzēja uz tualeti, pateicu viņai, bet viņa tikai kļiedza – pie sienas! Noņemiet ķēdīti no kakla, novelciet krūšturi, izņemiet auklas no korpēm! Vēlreiz lūdzu, lai mani aizved uz tualeti, un viņa no visa spēka ar steku iesita man pa kājām. Man ir varikozas vēnas, sāpes bija tādas, it kā caur kājām ietu elektrība. Biju kā apdullusi, bet viņa turpināja kliegt. Blakus telpā bija miliči, un viens no viņiem teica: “Nu, aizved viņu uz tualeti, ko tu ņemies!” Viņai bija tik ļauns skatiens. Zobus griezdamā aiz dusmām, sievietē tomēr mani aizveda uz tualeti. Kad atnācu atpakaļ, noņēmu visu, ko prasīja, un mani tur tā atstāja. Telpa bija apšūta ar plastmasas paneļiem, sāku smakt,

jo man ir astma. Telpā tobrīd bija arī kāds iedzēris vīrietis, kuŗu laikam bija aizturējuši vēlēšanu iecirknī. Viņš ļaustījās, ka ir balsojis par Lukašenko, lai viņu izlaiž, ka viņš neko pret varu nav darījis. Kad viņš redzēja, ka smoku un vairs nevaru parunāt, viņš sāka dauzīt pa durvīm un kliegt, ka es tūlīt nosmakšu, lai taču kaut ko dara. Durvis atvēra, redzēja, ka es jau gārdzu, izsauca ātro palīdzību. Mani sašpricēja, kļuva labāk. Miliči jautāja mediķiem, vai astmas lēkme var atkārtoties, viņi atbildēja, ka tā var būt. Mani bija jāpārveda uz īslaicīgās aizturēšanas izolatoru, un miliči, kuŗi atbrauca man pakal uz milicijas dežurdaļu, lai aizvestu uz turieni, mani pazina un bija šokā. Man piedāvāja aizvest uz mājām, paņemt, kas vajadzīgs, arī inhalatoru astmai un tabletes asinsspiedienam. Tā arī izdarīja. Mājās lūdzu, vai nevaru piezvanīt radniecei, lai viņa pateiktu dēlam, kas noticis, bet milicis sacīja, lai labāk zvanu no viņa tele-

fona. Kad paņēmu nepieciešamākās lietas, milicis teica – paņemiet kaut ko siltāku, naktīs būs ļoti auksti. Tad mani aizveda un teica, ka nākamajā dienā būs tiesa. Sapratu, ka nolemts uztaisīt paraugprāvu. Tiesā man palaimējās, jo tur ieradās advokāts, kuŗš arī bija iniciatīvas grupā, un grupas vēlēšanu koordinatore.

Man piesprieda administratīvo sodu – septiņas diennaktis, visas arī nosēdēju vieninieka kamerā. Ēdienu atnesa tikai trešajā dienā – trīs maizes gabalus. Teicu, ka tik daudz uzreiz taču nevajag, un man paskaidroja, ka gabals maizes ir brokastīm, gabals pusdienām un gabals nākamā rīta brokastīm. Tad jau atnesa paciņu no tuviniekiem, bija mazliet ko ēst. Vēlēšanās nobalsoju, esot apcietinājumā.

Pēc septiņām diennaktīm mani izlaida, bet vispirms aizveda uz sārnu pie milicijas nodaļas priekšnieka. Tas bija 12. augustā. Viņš mani bridināja, lai neklausos visādos nepareizajos stāstos par vēlēšanām...

Sāku strādāt, sadauzītā kāja sāpēja, bija zila. Nejutos labi. Septembrī aizgāju atvaļinājumā, nolēmu aiziet pie ārsta, mani aizsūtīja arī uz asins analīzēm, uztaisīja arī eksprestestu un pēc stundas piezvanīja, ka man ir pozitīvas Covid-19 analīzes. Slimību, simptomi nebija smagi. 6. oktobrī atkal varēju iet uz darbu. 26. oktobrī bija aicinājums uz vispārīgo streiku, sapratu, ka uz darbu negribu iet, ar kāju arī neklūst labāk. Aizgāju pie ārsta, man teica, ka būs vajadzīga operācija. Sākās augsta temperatūra – nezinu, vai nebiju izārstējies pirmajā reizē vai inficējies vēlreiz, bet man atkal bija koronavīruss, saslimu diezgan smagi. Kad jau biju izslimojusi, nejutos īsti labi, lūdzu rehabilitācijas kursu, bet man atteica, jo tas neesot iespējams, visur ļoti trūkst cilvēku – vieni slimo, citi streiko, vēl citi ir apcietinājumā. Uzrakstīju iesniegumu, ka piedalos streikā, ka esmu pret Lukašenko režīmu. Tad man piedāvāja rehabilitāciju Vaivaros, Latvijā, – tā bija Latvijas palīdzības programma Baltkrievijā cietušajiem.

Vēl šaubījos, ko darīt, vīza jau bija gatava, un tad man piezvanīja no darba un lūdza aiznest un atdot darba apģērbus un vēl dažas lietas. Jau gribēju to darīt, bet sešos no rīta – klauvējieni pie durvīm – tur bija milicija, esot jāaizbrauc uz milicijas nodaļu parunāties. Neatvērusi durvis, atbildēju – viņas nav, viņa ir slimā ar vīrusu un ir pie radiem Minskā, bet es esmu viņas māsa, pieskatu māju. Teicu arī, ka tā nav mana māja, tāpēc nevienam durvis neatvērsu. Starp citu, no darba man vēlāk piezvanīja un bridināju, lai tur nerādos, jo mani jau gaidot.

Aizbraucu uz Minsku, pēc tam 11. decembrī atbraucu uz Latviju. Arstējos Vaivaros, kāju izoperēja. Tagad gaidu uzturēšanās atļauju, jo saprotu, ka mani arestēs uzreiz pēc Baltkrievijas robežas šķērsošanas...

(Turpinājums sekos)

Mūzeja ekspedīcijās iegūtie priekšmeti

Lai arī pandēmijas laiks ir apturējis mūzeja un pētniecības centra "Latvieši pasaulē" došanos ekspedīcijās uz latviešu kopienas centriem pasaulē, tomēr dzīve ierobežojumu apstākļos ir ļāvusi vairāk uzmanības pievērst mūzeja krājuma priekšmetiem un to izpētei. Viena no mūzeja krājuma kolekcijām ir "Latvieši – Krievija", un to veido priekšmeti, fotogrāfijas, dokumenti, audio un video ieraksti, kas saistīti ar latviešu diasporu Krievijā.

Kopš 19. gadsimta otrās puses tūkstošiem Latvijas iedzīvotāju galvenokārt ekonomisku apsvērumu dēļ izceļoja uz citām Krievijas gubernām, lai savā īpašumā iegūtu zemi un sāktu patstāvīgi saimniekot. Gan šaipus, gan tai-

pus Urālu kalniem veidojās lielāki un mazāki latviešu ciemi, no kuriem daži vēl pastāv arī mūsdienās.

Mūzeja krājumā ir vairāk nekā 5700 priekšmetu, kas atklāj latviešu dzīvi Sibīrijā, Baškīrijā, Luru kolonijā bijušajā Pleskavas gubernā (vēlāk Igaunijā) un citur. 2015. gadā mūzejs "Latvieši pasaulē" sadarbībā ar LU Literatūras, folkloras un mākslas institūtu un Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstu īstenoja ekspedīciju uz latviešu ciemiem Sibīrijā – Timofejevku, Suhonoju un Lejas Bulānu. Sibīrijā satiktie latvieši uzdāvināja mūzejam

vairākus vērtīgus priekšmetus, kas atklāj ne tikai latviešu dzīvesveidu Sibīrijā, bet arī ciemu un latviešu kopienas vēsturi, to samazināšanos un arī izzušanu.

Kādreiz šis meistara Krauzes izgatavotais kokgriezums rotāja Baubeļu – Kalniņu ģimenes māju Lejas Bulānas pirmajā ielā. Te savulaik dzīvojis 1956. gadā dzimušais Vilis Kalniņš, kuŗa senči atstāja dzimto zemi un

Loga rotājums (naļičņiks) no Baubeļu - Kalniņu mājas Lejas Bulānā

Baubeļu - Kalniņu māja Lejas Bulānā // Foto no V. Kalniņa archīva

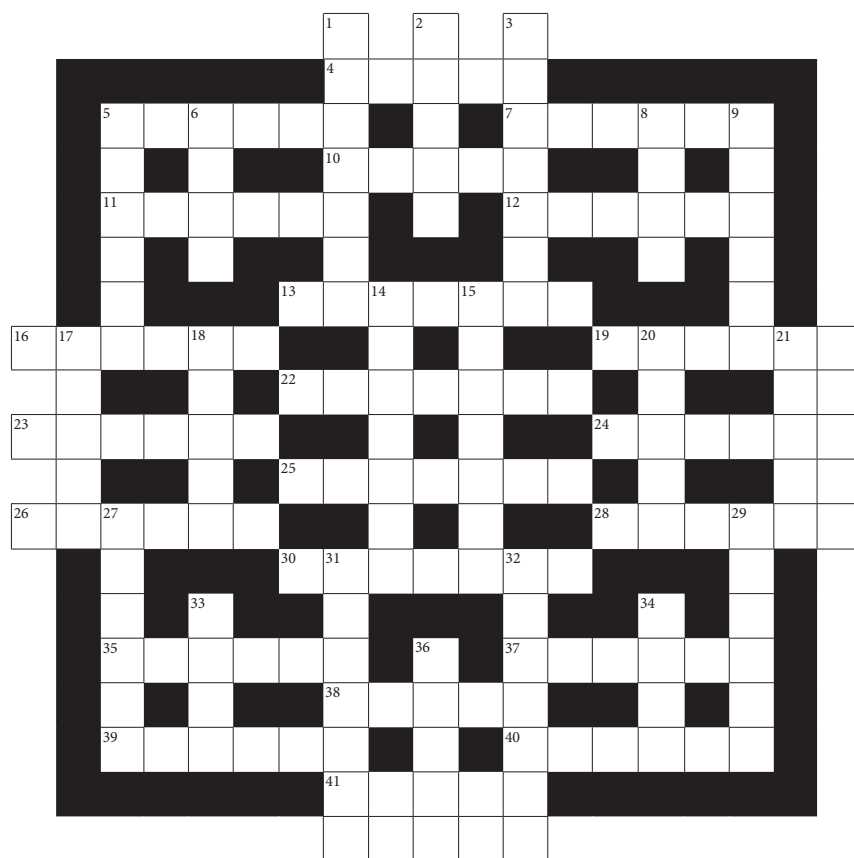
Pēdējais mājas īpašnieks Vilis Kalniņš ar sievu Alevtinu tagadējā dzīvesvietā Minusinskā // Foto S. Laime, 2015

Pamestā Baubeļu - Kalniņu māja uz pirmās ielas Lejas Bulānā // Foto I. Vītola, 2015

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

Līmeniski. 4. Upe Rietumeiropā. 5. Pilsēta Latgalē. 7. Apdzīvota vieta Alūksnes novadā. 10. Pilsēta Bulgārijā, pie Melnās jūras. 11. Instrumentāls skaņdarbs. 12. Nokrāsa. 13. ASV pavalsts. 16. Karpu dzimtas zivs. 19. Kurpnieka darbarīks. 22. Pilsēta Rumānijas dienvidrietumos. 23. Ķildas, trači. 24. Lielupes satekupe. 25. Tautas izcilākie literatūras un mākslas darbi. 26. Šķidrums, kas cirkulē organismā. 28. Baumas. 30. Apdzīvota vieta

Tukuma novadā. 35. Speciāli atlasīts komplekts, maisījums. 37. Pilsēta Ilūkstes novadā. 38. Grupa cilvēku, kas apvienojušies savtīgos, zemiskos nolūkos. 39. Sengrieķu pilsētvalsts. 40. Greznis, viegla saturskatuves uzvedums. 41. Ciemiņi.

Stateniski. 1. Garnele. 2. Sala Vidusjūrā. 3. Apdāvinātība. 5. Apdzīvota vieta Jaunpiebalgas novadā. 6. Šķiedras un eļļas augi. 8. Mežu dievs sengrieķu mītoloģijā. 9. Optiska ierīce. 14. Ka-

klasaite. 15. Balss trūkums balsenes vai nervu sistēmas slimības dēļ. 17. Navigācijas speciālists. 18. Ezers Somijas ziemeļos. 20. Dekoratīvs krustziežu dzimtas augs. 21. Kopīga darba veikšana bez maksas. 27. Viena no reliģijām. 29. Vagona nodalījums nelielam pasažieru skaitam. 31. Japāņu dzejnieks (1885-1912). 32. Sporta rīks. 33. Kafijas šķirne. 34. Itāliešu dziedātāja (1843-1919). 36. Derīgi kukaiņi.

Krustvārdu mīklas (Nr. 06) atrisinājums.

Līmeniski. 7. Valmierā. 8. Austeres. 10. Debets. 11. Marss. 13. Lagosa. 14. Akas. 15. Siet. 16. Saites. 18. Sairas. 20. Steks. 23. Kito. 25. Osis. 27. Pajas. 28. Spainis. 29. Stute. 30. "Silva". 33. Kremona. 34. Opāls. 36. Etna. 37. Sika. 38. Velsa. 40. Pikaso. 43. Seksta. 45. Lits. 47. Skat! 48. Ķīmiķe. 49. Sisla. 50. Iecava. 51. Strutene. 52. Variants.

Stateniski. 1. Kliegt. 2. Liesas. 3. Lamas. 4. Farss. 5. Stalts. 6. Aragvi. 7. Vietalva. 9. Saskaņot. 11. Mats. 12. Sils. 17. Ezis. 19. Avis. 21. Trapene. 22. Kantons. 23. Kalve. 24. Osaka. 15. Ostas. 26. Stīpa. 31. Individ. 32. Atis. 34. Okte. 35. Lietavas. 38. Vats. 39. Arka. 41. Anitra. 42. Olekts. 43. Stīķis. 44. Kacens. 46. Siles. 47. Slava.

devās uz Jeņisejas gubernu Austrumsibīrijā.

Vilim ilgu gadu darba vieta bija taiga, kur viņš *jaktējās* jeb medīja un ķēra kažokzverus: "Es maz Bulānā dzīvoju. Es, kā skolu beidzu, tā aizbraucu, Minusinskā mācījos. Par šoferi izmācījos. Kad apprecējos, tad Bulānā dzīvoju, divi bērni Bulānā radījās (piedzima)" 2015. gadā Vilis strādāja par šoferi un dzīvoja Minusinskā,

kas ir tuvākā pilsēta Lejas Bulānas ciemam. Vilis uz dzimto ciemu aizbrauc ik pa laikam – pazevojot, pamedīt, satikt draugus. Tolaik Vilis plānoja, ka tad, kad aizies pensijā, atgriezīsies dzīvot Lejas Bulānā.

Zili nokrāsotās, kokā grieztas logu apmales joprojām ir ļoti raksturīgas Sibīrijas ciemiem, arī mājām, kuŗās dzīvoja un dzīvo latvieši.

Uz salas Daugavā pie Kokneses top Likteņdārzs – gaišas atceres vieta, kur svinēt latviešu tautas izturību un spēku. Tas ir arī Tavas ģimenes un dzimtas Likteņdārzs, veltīts visiem latviešiem, kas 20. gadsimtā gājuši bojā vai cietuši svešu varu dēļ. Likteņdārzs top kopdarbībā un par ziedojumiem, tā atbalstītāju skaits jau pārsniedz 500 tūkstošus. Mūsu nākamais lielais kopdarbs – uzcelt Saieta namu! **Palidzi! Ziedo!**

Nodibinājums "Kokneses fonds"
Adrese: Lāčplēša iela 75B, Rīga, LV-1011, Latvija
info@koknesesfonds.lv

Ziedojumiem EUR:
AS "Citadele banka"
Konts: LV94PARX0015211160001
SWIFT: PARXLV22

Starpniekbanka ziedojumiem USD:
USA CITIBANK, N.A., NEW YORK
Konts: 36392149
SWIFT/BIC: CITIUS33

Vairāk informācijas
www.liktendarzs.lv

Gaišas ziņas no mūzeja Latvieši pasaulē

SARMA MUIŽNIECE LIEPIŅA,
LaPa valdes priekšsēde

Iesākot jebkuru līdzekļu vākšanas akciju, vienmēr gribas būt optimistiskai, ka uzrunātie ne tikai ieraudzīs Facebook vai lasīs presē vai pa pastu saņemta vēstulē par izsludināto akciju, bet arī aktīvi iesaistīties, pieklīkšķinās ekrānā ziedot, elektroniski pārskaitīs ziedojumu vai uzrakstīs čeku LDMF. Gadā, kad visā pasaulē Covid ir latviešu sabiedriskajam darbam radījis gan šķēršļus, gan pavēris jaunus saziņas veidus, rūpes radīja tas, ka 2020. gada beigās LaPa – mūzejs un pētniecības centrs “Latvieši pasaulē” – uzņēmās ne tikai vienu, bet divas ļoti dažādas līdzekļu vākšanas akcijas. Vai izdosies?!

Pirmais izaicinājums bija sajūmināt un iesaistīt individuus un organizācijas kļūt par līdzsponsoriem “Valiant!” Latvieši pasaulē mūzeja un režisores Māras Pelēces pilnmetrāžas dokumentālajai filmai. “Valiant!” vēsta par trimdas latviešu jauniešiem un Juŗa Bļodnieka demonstrāciju automašīnu Plymouth Valiant, tās ceļojumu no “Aukstā kara” Ņujorkas uz brīvo Latviju. Bija vajadzīgi vēl kādi \$15 000, lai filmu pabeigtu. Kā to panākt? Un panākt dinamiskā, netradicionālā veidā? Panākt ar tādu sparū un degsmi, kāda izpaudās radošajās jauniešu demonstrācijas 1970. un 1980. gados? Mūzeja labvēle Vanda Dauksta ierosināja tieši 18. novembrī rīkot astoņu stundu garumā Valiant! Zoomathon – kurā “labā omā, ar vēlmi un prieku patērējot par jaunību” demonstrāciju dalībnieki tiešsaistē Facebook īsos ilustratīvos segmentos pastāstītu par savu dalību politiskās akcijas. Domāts – darīts! Un 18. novembrī gan Zoomathon ierosinātāja Vanda, gan LaPa galvenā kuratore Marianna Aulicima ar humoru, ar izturību vadīja spraigo “Tu bij” tajā demonstrācijā! Zoomathon gaitā stāstītāji un stāstu klausītāji iesila un atbilstoši ziedotāju kategorijām kļuva par filmas “Valiant!” “izpildproducentiem”, “ripinātājiem”, “rullētājiem”, “Slant six sponsoriem”. Tie palīdzēja “uzdot gāzi” un “uztūnēt mašīnu”, kopā noziedojojot \$17 272! Liels paldies: Aija Abene, Dace & Gundars Aperāni, Linda Bāliņa, Jānis Barobs, Raimonds Baumanis, Kristīne Beķere, Baiba Bela, Līga Belicka, Daina Bolšteins, Sandra Bonarevska, Andra Bowditch, Maira Bundža, Lauma Cenne, Daugavas Vanagi Kanadā, Vanda Dauksta, Anita Demants, Laima Dimiševiskis, Sarma Dindzāns-Van Sant, Iveta Eilande, Pēteris Elferts, Ginta Elksne, Andris Ērglis, Ilze Garoza, Silvia Grava, Rita Grendze, Daina Gross, Christina Gustavs, Kristīne Ģīga, Indra Halvorsone, Maija Hinkle, Iveta Ivansone, Sonja Jansons, Zinta Jansone, Ēriks Kākulis, Vita Kākulis, Rasma Kariņa, Tija Kārklis, Kristīna Kīns, Gints Klīmanis, Dagnija Krēšlīņa, Zuze Krēšlīņa-Sila, Michelle Lees, Alda Līcis, Valda Liepiņa, Nora Lukss, Lilita Matisona, Laila Medne, Sarma Merdian, Anita Millers, Aija Moeller, Sarma Muižniece Liepiņa, Astrīde Otto, Ozolu

ģimene, Toms Pāvils, Vija Pelēcis, Ēlīna Pinto, Martis Pone, Matīss Puriņš, Ilze Reķis-Bērziņš, Ausma Roberson, Laila Robiņš, Irīsa Roze, Tamāra Rūsis, Anna Rūtiņa, Inese Auziņa-Smith, Andrejs Stipnieks, Inta Šķiņķis, Vita Tērauda, TILTS, Joel Topčik, Ansis Vallens, Andrejs Vāpe, Dace Veinberga, Helēna Viksniņa, Ieva Vītola, Diāna Zaķis, Marisa Zālmanis & Ēriks Šulcs, Ineta Zelča Simansone.

Knapi bija noslēgusies “Valiant!” akcija, šur tur jau bija sācis snigt, čaklākie tautieši jau sarakstījuši un izsūtījuši savus Ziemsvētku sveicienus, kad griezāmies atkal pie sabiedrības – šoreiz atbalstīt mūzeja un pētniecības centra Latvieši pasaulē 2021. gada darbību mūsu gadumijas līdzekļu vākšanas akcijā. Mums bija daudz ko stāstīt par 2020. gadā paveikto, par iecerēto, par Covid laikā saņemtajiem savdabīgajiem priekšmetiem mūzeja krājūmam, par iegūto mūzeja valsts akreditāciju, par jauno interaktīvo orientēšanās spēli pil-sēvidē “Rīga 1944”, par LaPa trimdas tautas tērpu izpētes projektu, par nupat draudzīgi pavadītajiem LaPa Rudens virtuālajiem sarīkojumiem. Bet vai ziedotāji mūs atbalstīs ar nepieciešamiem \$40 000 nākamā gada sekmīgai darbībai, lai paturētu visus darbiniekus, kas īstenojuši tik veiksmīgās, izteiksmīgās, pat inovatīvās mūzeja un pētniecības centra programmas? Ar prieku un pateicību varu ziņot – jā! Pusotra mēneša laikā saņemām gandrīz \$50 000 ziedojumus no latviešiem un latviešu draugiem Amerikā, Kanadā, Brazīlijā, Zviedrijā, Anglijā, Vācijā, Latvijā, Australijā un citās latviešu mītnes zemēs. Sirsnīgs paldies: Aija Abene, Gunta Aizpure, (ALPF) Amerikas Latviešu palīdzības fonds, Velta & George Anast, Silvija Andernovica, Māra Apel-Blūmiņš, Ināra & Jānis Apiņi, Andris Aulicīms, Anita & Roberts Bataragi, Jānis Bērziņš, Laima & Guntis Bērziņi, Valdis Bērziņš, Māra Bērtiss, Daina Block, Uldis Blūķis & Bitīte Vinklera, Vilma Bolšteina, Baiba Bredovska, Liliana Brinkmane, Ināra Burr, Aivars Celmiņš, Pēteris Dajevskis, Sarmīte Davidsons, Gunta & Lauris

Egļiņi, Uldis Erdmanis, Gita Gēmute, Jūlija Giforda, Jānis Grāmatiņš, Iveta Grīnbush, Sibilla Hershey, Maija Hinkle, Andrejs Jansons, Līga & Ilgvars Jēkabsoni, Anita Juberte, Liene Kalniņa, Zile Kalniņa, Ilze Kancāns, Zinta Kūlītis, Dace Ķezbers, Ingrid Lāčkājis, Irēne Lazda, Valda Liepiņa, Anita & Guntis Liepiņi, Jūlijs Liepiņš, Sarma Muižniece Liepiņa & Jānis Liepiņš, Daina & Jānis Lucs, Astra Māliņa, Mančesteras ev. lut. draudze, Juris Mežinskis, Ivars Mičulis, Daira Morusa, Inta Moruss Wiest, Lalita Muižniece, Viktors Muižnieks, Zintis Muižnieks & John Nelson, Valters Nollendorfs & Aija Ebdens, Baiba Ozola, Kristīna & Mārtiņš Putēni,

Ilze & Juris Raudsepi, Genadijs Ribakovs, Maira Rieger, Jānis Riekstiņš, Ina Rihani, Ilze & Ints Rupneri, Richard Sampson, Brenda Schreurs, Astrīde Šilis, Dace Smildziņa, Ilze Stalis, Līga Stam, Brent Steele, Ilona & Jānis Studenti, Herta Sūna, Antra Thrasher, Māra & Juris Ubāni, Astrīda Upītis, Ilona Uskale, Maira Valdmāne, Lilita Zaļkalns, Laima & Bertrams Zariņi, Ģirts Zēgners, Astra Zemzars, Māra un Gunars Ziediņi, Ieva Zuicena, Lauma & Ivars Zuševici, vairāki ļoti devīgi anonīmi ziedotāji.

Mūzeja un pētniecības centra “Latvieši pasaulē” saime ir pateicīga ikvienam ziedotājam!

Laikraksts

BRĪVĀ LATVIJA

JOPROJĀM INFORMĒ, IZGLĪTO, IZKLAIDĒ

Pasūtīniet digitālo laikrakstu ŠEIT:

www.brivalatvija.lv/abone-interneta

vai maksājiet bankā SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,
Konta nr.: LV80UNLA0050016243516
ar piezīmi “BL abon” un norādot vārdu,
uzvārdu, e-pastu un mājas adresi

Ik nedēļu izlasīsiet Jums svarīgu informāciju labā latviešu valodā.

Abonementa maksa:

- par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
- par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
- 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

Par reklāmu un sludinājumiem sazinieties ar redakciju

Rīgā, Ģertrūdes ielā 27, LV-1011,
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv,
tāl.: +371 67326761 vai +371 29439423

Jaunākā informācija sociālajos tīklos:

www.facebook.com/brivalatvija

www.twitter.com/briva_latvija

Mājaslapa: www.brivalatvija.lv

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
- Atkārtojot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM:
• 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS:
• NB! 60 eiro

Pasta adrese:

Ģertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija:
Ģertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011
(Darba laiks P.O: 9-17, Pk.: 9-13)
Tāl. (redakcijā) +371 67326761,
+371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas digitālo versiju
varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.
• par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
• par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
• 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur Brīvās Latvijas mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.

Izdrukājot iespējama krāsaina versija.

Tiem Brīvās Latvijas lasītājiem, kuri tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā, piedāvājam pasūtīt Amerikas latviešu avīzi Laiks – tie paši 48 numuri gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt Laiku pa gaisa pastu no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86

Dāvanā Laika Mākslas kalendārs 2021!

Samaksa: naidu ieskaitot SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,
nr.: LV80UNLA0050016243516,
ar piezīmi BL

un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.
Latviešu organizāciju un privātie sludinājumi maksā EUR 6,- par 10 mm augstu vienslejiņā platumā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x 7 cm) EUR 60,-

Komerčiālie sludinājumi EUR 12 par 1 slejas cm.
Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāliem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:
Biedrības Laiks-BL kontā –
SEB Banka,
nr.:LV60UNLA0050018705154

SPORTS

SPORTS

SPORTS

SPORTS

SANEMTS IELŪGUMS UZ PEKINAS ZIEMAS OLIMPISKAJĀM SPĒLĒM

10. februārī, Latvijas Olimpiskās komitejas (LOK) prezidents Žoržs Tikmers un LOK ģenerālsekretārs Kārlis Lejnīks no paku piegādes uzņēmuma *United Parcel Services* (UPS) kurjera rokām saņēma Starptautiskās Olimpiskās komitejas (SOK) sūtīto ielūgumu Latvijas komandas dalībai XXIV Ziemas olimpiskajās spēlēs Pekinā, kas notiks no 4. līdz 20. februārim 2022. gadā, informēja LOK.

Žoržs Tikmers un Kārlis Lejnīks // Foto: Latvijas Olimpiskā komiteja

SOK tradicionāli gadu pirms olimpiskajām spēlēm, Nacionālajām Olimpiskajām komitejām izsūta ielūgumu ar aicinājumu piedalīties tajās. Šoreiz šis ielūgums attiecas uz dalību XXIV Ziemas olimpiskajās spēlēs Pekinā nākamajā gadā. Atzīmējot šo notikumu, LOK prezidents Žoržs Tikmers uzsvēra, ka "pēc gada Pekina būs pirmā pilsēta pasaulē, kas uzņēmusi gan ziemas, gan vasaras olimpiskās spēles. Plānojam, ka Latviju šajās spēlēs varētu pārstāvēt vairāk nekā 60 sportisti 13 ziemas sporta veidos. Ļoti ceram uz Latvijas hokeja valsts vienības atgriešanos Latvijas olimpiskās komandas sastāvā, veiksmīgi aizvadot kvalifikācijas spēles šī gada augustā Rīgā." Savukārt LOK ģenerālsekretārs Kārlis Lejnīks, raksturojot prognozējamo olimpiskās komandas sastāvu atzīmēja, ka "Latvijas komandā paredzams, ka līdzās pieredzējušiem atlētiem pārliecinoši ienāks jauna sportistu maiņa – puse no komandas būs olimpisko spēļu debitanti. Turklāt Latvija šajās spēlēs varētu būt pārstāvēta ziemeļu divcīņā, un tā varētu būt vēsturiska atgriešanās kopš 1936. gada. Tāpat ceram uz Latvijas sportistu pārstāvētību slēpošanas disciplīnās un uz Olimpisko ceļazīmi sievietes ķerlinga izlasei, kuŗa rudenī par to cinīsies kvalifikācijas sacensībās."

BOBSLEJĀ ŠOREIZ BEZ MEDAĻĀM

Pasaules čempionātā bobsleja Vācijas trasē Altenbergā pirmajā braucienā par orientieri pārējiem kļuva ar ceturto numuru startējušā vācieša Frančesko Frīdriha rezultāts. Lai arī startā ekipāža nedaudz nokļūdījās sēšanās procesā, aizstūrējot apmales virzienā, finišā sasniegtais laiks 53,78 sekundes bija labāks.

Oskars Kībermanis pēc pirmās sacensību dienas (divi braucieni) četriniekiem ieņēma ceturto vietu (ļoti tuvu trešajai), bet Oskars Melbārdis – sestā. Melbārdis kopā ar stūmējiem Edgaru Nemmi, Lauri Kaufmani un Intaru Dambi startēja ar 11. numuru, nedaudz kļūdījās jau paša

trases augšā, taču turpinājumā brauca labi un tobrīd ieņēma septīto vietu, no Frīdriha atpaliekot par 0,73 sekundēm. Braucienā viņš finišēja astotais, jo viņu apsteidza arī Kībermanis, kuŗš ar stūmējiem Dāvi Sprinģi, Matisu Mikni un Kristu Lindenblatu startēja priekšpēdējais. Bobs tika iestumts ar trešo ātrāko laiku, taču pēc devītās virāžas bobs saslīdēja un tika iestūrēts apmalē, vēl reizi saslīdot taisnē trases turpinājumā. Ar šādu braucienu Kībermanis ierindojās sestajā vietā 24 ekipāžu konkurencē, Frīdriham zaudējot 0,67 sekundes.

Turpinājumā Oskara Kībermana četrinieks Vācijā četru braucienā summā ieņēma ceturto vietu, tādējādi Latvija bez godalgām noslēdza pasaules čempionātu bobslejā un skeletonā.

Kībermana četrinieks

Otrs Latvijas pilots Oskars Melbārdis četru braucienā summā ieņēma astoto vietu.

Latvijas bobslejisti un skeletonisti kopš 2009. gada, kad bobsleja četriniekiem bronzu izcīnīja Jāņa Miņina kvartets, katru reizi pasaules čempionātā bija izcīnījuši kādu no medaļām. Lai gan Latvija palika bez medaļām, Kībermana četrinieka sasniegtā ceturta vieta ir labākais Latvijas rādītājs šajā pasaules čempionātā.

Kībermanis ar stūmējiem Dāvi Sprinģi, Matisu Mikni un Kristu Lindenblatu pēc pirmās dienas bija ceturtajā vietā, tomēr tikai 0,11 sekunžu attālumā no trešajā vietā esošā Johannes Lochnera kvarteta. Tomēr trešajā braucienā Kībermanis zaudēja dueli ar Lochneru, uzrādot ceturto labāko laiku, taču atvadoties no reālām iespējām pacināties par bronzu. Ceturtajā braucienā Kībermanis sasniedza trešo labāko laiku, tomēr summā Lochneram zaudēja 0,16 sekundes.

Oskars Melbārdis ar stūmējiem Edgaru Nemmi, Lauri Kaufmani un Intaru Dambi pēc pirmās dienas bija sestais. Trešajā braucienā Melbārža kvartets uzrādīja septīto labāko laiku, summā noslidot uz septīto vietu, bet saglabājot cerības uz labāko sešinieku. Pēdējā braucienā Melbārdis pieļāva dažas kļūdas, kas šoreiz maksāja vietu sešinieka. Braucienā "lielajam Oskaram" tikai 13. labākais laiks, bet summā tas deva astoto vietu.

Pārliecinoši par pasaules čempionu arī četriniekos kļuva Frančesko Frīdrihs, kuŗš bija ātrākais visos četros braucienos.

RASTORGUJEVAM – 10. VIETA IEDZĪŠANĀ!

Slovēnijā, Pokļukā, pasaules čempionāts biatlonā sākās ar stafeti. Latvijas biatlona kvartets ieguva 23. vietu **4x7,5 km jauktajā stafetē**. Latviju pārstāvēja

Aleksandrs Patrijūks, Edgars Mise, Baiba Bendika un Sanita Buliņa, no uzvarētājiem norvēģiem 27 valstu konkurencē atpaliekot sešas minūtes un 46,1 sekundi. Latvijas kvartets astoņas šautuvēs patērēja astoņas papildu patronas.

Līdz finišam tika 24 komandas. Vīriešu izlases līderis Andrejs Rastorgujevs novēloti ieradās pasaules čempionāta norises vietā, tādēļ jauktajā stafetē nestartēja.

Andrejs Rastorgujevs

Toties Andrejs savu meistarību nodemonstrēja **10 km sprintā**, kur izcīnīja 15. vietu, pietuvojoties savam rekordam. Tikai vienreiz karjērā Rastorgujevam sprintā pasaules meistarsacīkstēs ir izdevies pakāpties mazliet augstāk. Rastorgujevs nekļūdīgi sašāva pirmos piecus mērķus, pirms otrās šaušanas ieslēpojot ar astoto labāko laiku. Tomēr viena kļūda otrajā šautuvē novirzīja viņu daudz zemākā vietā. **Edgars Mise** ierindojās 89. vietā, **Roberts Slotiņš** – 95. vietā. Startēja 104 dalībnieki. Mise divreiz kļūdījās šaušanā guļus, reizi – stāvus. Slotiņš pieļāva trīs kļūdas pirmajā un vienu –m otrajā ugunslinijā. Sacensībās pārsteidzoši triumfēja Zviedrijas sportists Martins Ponsiluoma, kuŗš savai valstij sagādāja pirmās zelta medaļas pasaules biatlona čempionātu vēsturē.

Andrejs Rastorgujevs pasaules čempionātā **12,5 km iedzīšanas** sacensībās izcīnīja 10. vietu. Tas ir viņa augstākais sasniegums sezonā, bet uzvaras laurus plūca francūzis Emiljēns Žaklēns. Rastorgujevs pirmajā šaušanā guļus aizvēra visus mērķus un ierindojās desmitajā pozīcijā. Otrajā ugunslinijā biatlonists neaizvēra vienu mērķi, bet saglabāja savu pozīciju, tā brīža līderi Žaklēnam no Francijas zaudējot minūti un 15 sekundes. Pirms trešās šaušanas, kas jāveic stāvus, Rastorgujevs bija atguvis aptuveni vienu sekundi un aizvien ieņēma desmito vietu. Viena kļūda šaušanā viņam nebija šķērslis, lai pakāptos uz astoto pozīciju. Pēdējā ugunslinijā viņš pieļāva vēl vienu kļūdu un atvirzījās uz desmito pozīciju, Žaklēnam zaudējot nepilnas divas ar pusi minūtes. 900 metrus pirms finiša Rastorgujevs līderim zaudēja nepilnas divas minūtes un 23 sekundes, bet finišu sasniedza ar divu minūšu un 12,1 sekundes deficītu, izcīnot desmito vietu. Distancē Rastorgujevam bija 17. ātrākais solis starp 60 biatlonistiem.

Baiba Bendika pasaules čempionātā biatlonā Pokļukā **7,5 km sprintā** ieņēma samērā augsto 26. vietu. **Sanita Buliņa** bija 92. un **Annija Keita Sabule** – pēdējā 99. vietā. Uzvarēja norvēģiete Tirila Ekhofa.

Baiba Bendika

Baiba Bendika **10 km iedzīšanas** sacensībās ierindojās 18. vietā, bet zelta medaļu izcīnīja norvēģiete Tirila Ekhofa. Bendika uzvarētājam zaudēja divas minūtes un 34 sekundes. Distancē Bendikai bija 36. ātrākais solis.

KALNU SLĒPOŠANA

Latvijas kalnu slēpotājs **Elvis Opmanis** (*attēlā*) Kortinā d'Ampico ieņēma 33. vietu pasaules čempionāta supergiganta sacensībās, bet **Lauris Opmanis** nefinišēja, par čempionu tika kronēts austrietis Vincents Krihmairs.

Pasaules meistarsacīkšu sacensības norisinājās jaunajā Vertadzīne trasē, kas pirmajiem trim startējušajiem sportistiem bija pārāk ciets rieksts.

JĀNIS BLŪMS – VTB SLAVAS ZĀLĒ

Latvijas basketbolists Jānis Blūms iekļauts 2021. gada VTB Vienotās līgas slavas zālē, ziņo turnīra organizatori. Publicētais paziņojums vēsta, ka 2021. gada VTB Vienotās līgas Slavas zālē uzņemti trīs basketbolisti, kā arī komentētājs Romāns Skvorcovs. Starp basketbolistiem ir Maskavas CSKA bijušie izcilie spēlētāji Kails Hainss (2013. –2020.gads) un Nando de Kolo (2014. – 2019.), kā arī Jānis Blūms, kuŗš šajā turnīrā kopumā spēlēja četru klubu rindās.

Jānis Blūms

2012./13. gada sezonā Blūms Vienotajā līgā spēlēja Viļņas Rytas sastāvā, nākamajā sezonā viņš pārstāvēja Kazachstānas klubu Nursultanas Astana, taču VEF Rīga sastāvā viņš šajā čempionātā spēlēja 2016./2017. gada sezonā. Blūms 2018./2019. gada sezonā Vienotajā līgā spēlēja Permas Parma rindās.

VTB Vienotajā līgā Jānis Blūms karjēras laikā 83 aizvadītajās spēlēs caurmērā laukumā pavadījis 20 minūtes un 38 sekundes, kuŗu laikā caurmērā

guvis 11,5 punktus, izcīnījis 1,8 atlēkušās bumbas un 2,1 reizi rezultātīvi piespēlējis. Tālmētienu Blūms šajā laikā posmā vidēji reālizējis ar 39,1% precizitāti. Labākā sezona gupto punktu ziņā Blūmam bijusi VEF Rīga rindās. 2016./2017. gada sezonā viņš vidēji spēlēja izcēlās ar 16,7 punktiem.

Blūms šo sezonu iesāka Itālijas A sērijas basketbola komandā Redžo di Emilijas *Unahotels*, kas ar Blūmu līgumsaistības pārtrauca pagājušā gada decembra vidū. 38 gadus vecais Blūms piedalījās četrās spēlēs, kuŗās vidēji 7,5 minūtēs guvis 1,5 punktus. Blūms februārī bija apņēmis palīdzēt Latvijas izlasei 2022. gada Eiropas čempionāta kvalifikācijas spēlēs, taču galvenais treneris Roberts Štelmachers viņu neiekļāva kandidātu sarakstā.

DAŽOS VĀRDOS

- Vairāk nekā puse Japānas uzņēmumu atbalsta 2021. gada Tokijas Olimpisko spēļu pārcelšanu uz vēlāku laiku vai atcelšanu, liecina domnīcas *Tokyo Shoko Research* 15. februārī publicētie aptaujas rezultāti. Aptaujā no 1. līdz 8. februārim piedalījās vairāk nekā 11 000 Japānas uzņēmumu.

- Plūmales volejbolistes **Tina Graudiņa** un **Anastasija Kravčenko** kopā trenējas ASV. Viņas olimpiskajām spēlēm gatavo amerikāņu speciālists Gustavo Roča.

- Kontinentālās hokeja līgas (KHL) klubs **Rīgas Dinamo** mājās sīvā spēlē zaudēja čempionāta līderi Kazanā **Ak Bars**, kuŗu rīdzinieki janvārī izbraukumā jau negaidīti pieveica. *Dinamo* viesiem zaudēja ar rezultātu 3:4 (2:2, 0:1, 1:1), piedzīvojot devīto zaudējumu pēdējo desmit spēļu laikā. Rīgas komanda ar 25 punktiem 55 spēlēs saglabā pēdējo vietu līgā un Rietumu konfederācijā, bet Kazanā spēlēja ar 86 punktiem tikpat spēlēs mazliet pārliecinošāk var justies par pirmo vietu gan Austrumu līgā, gan visā čempionātā.

- 16. februārī notika Saeimas Publisko izdevumu un revīzijas komisijas sēde, kuŗā deputāti sprieda par **financējumu un kompensāciju mehānismiem** sporta profesionālās ievirzes un sporta interešu izglītības organizēšanai Covid-19 ārkārtas situācijas laikā.

- Izglītības un zinātnes ministrija (IZM) izskatīšanai Ministru kabinetā virzīs jautājumu par iepriekš rezervēto **valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu** līdz 3,7 miljoniem eiro Pasaules čempionāta hokejā vīriešiem organizēšanas izdevumu segšanai.

P. Karlsons

Sludinājumus un reklāmu laikrakstā iesniedz ērti arī no sava tālrunā!

PĒRK

Uzpērkam nogrieztus dabīgos matus
astēs par labu cenu. Minimālais garums
35cm. Tālr. +37124915507.